

DOMOVINA

Upravišтво »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica šte. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Zamudni naročniki, storite svojo dolžnost do „Domovine“

Ko smo te dni pregledovali seznam svojih cenjenih naročnikov in naročnic, smo opazili, da jih je med njimi dolga vrsta, ki še niso izvršili svoje dolžnosti nasproti »Domovini«. Ne razumemo tega. Ne razumemo, kako morejo biti naši prijatelji in prijateljice tako malomarni do svojega lista in ostajati dolžni neznatne zneske, ki pa seveda skupno pomenijo za »Domovino« precejšnjo vsoto. Žal nam je, da moramo ugotoviti to žalostno dejstvo na tem mestu.

Malomarni zamudniki se ne zavedajo, kaj je njihova častna dolžnost do lista, ki prinaša kljub temu, da je cenen, obilo poučnega in zabavnega štiva.

Ali se zamudnikom ne zdi, da to nehvaležno početje do lista tudi ni čisto pošteno? Kakor moraš plačati vsako reč, ki jo kupiš v trgovini, tako tudi ne smeš ostati dolžan naročnine na list, ki lahko izhaja le iz dohodkov naročnine.

Naše staro geslo je: Naročnik za »Domovino«, »Domovina« za naročnika!

Če »Domovina« stori vse, da ste z njo zadovoljni, pač tudi ne sme biti naročnika in ne naročnice, ki bi se potuhnili in počakala, da bi mi pozabili nanju. Saj potrpiamo, če kdo ne plača takoj. Toda če se nekateri kljub vsem opozorilom in pozivom ne zganejo, se nam to zdi za malo in ne moremo dugače, kakor da te nehvaležne naročnike z obžalovanjem okaramo. Koncu leta se bližamo,

zato vsaj zdaj nemudno sedite za mizo, napišite na položnice dolžne zneske in nesite na pošto!

Pokažite se, da ste resnični prijatelji in prijateljice »Domovine«, pokažite se, da ste nam res zvesti. Ne dopustite, da vas zapišemo v »črne bukve« kot nezanesljive plačnike. Vaša čast to terja od vas. Vzemite si za zgled večino naših neomajnih prijateljev in prijateljic, ki ne zaostajajo z naročnino niti en sam mesec, ker v svoji vestnosti in poštenosti niso marajo biti listu nehvaležni.

Smrt velikega državnika Kemala Atatürka

Pretekli četrtek je umrl v Carigradu predsednik turške republike Mustafa Kemal Atatürk, nedvomno eden izmed največjih sodobnih državnikov na svetu. Mustafa Kemal se je rodil v Solunu l. 1879. Njegov oče Ali Rasa je bil carinik. Mustafa Kemal se je posvetil vojaštvu in prišel v vojaško akademijo. Ko je štel šele 15 let, je v Damasku ustanovil tajno zvezo Domovino, kasneje pa v Solunu, kamor se je vrnil, podružnico istega tajnega društva. Gibal se je izključno v vrstah revolucionarnih mladoturkov.

Kot generalštabni stotnik je bil leta 1908 med tistimi voditelji mladoturkov, ki so pod vodstvom Enverja paše prisilili sultana Abdul Hamida, da je dovolil ustavo in potem odstopil. Za časa balkanskih vojn je bil Mustafa Kemal v generalnem štabu poveljnika turške dardanelske vojske Fekri paše, ki se je borila proti četrti bolgarski armadi. Od l. 1913. do 1915. je bil turški vojaški odposlanec v Sofiji, kamor je tega tedaj že znane ga moža poslala turška vlada s posebnim namenom, da bi ga namreč odstranila. Ko je nastala svetovna vojna, se je boril na dardanelskem bojišču. Bil je poveljnik tiste skupine, ki je pri Galipoliju premagala Angleže. Takoj nato je postal poveljnik Djarbekirja, l. 1917. pa poveljnik druge kavkaške armade. Kasneje je bil dodeljen nemškemu generalu Falkenhaynu. Ker so ga hoteli prisiliti, da se udeležil napada na Sueški prekop, se je temu uprl in je svoje poveljstvo odložil. Ko je s tem dosegel, da so te načrte opustili, se je Mustafa Kemal spet vrnil v vojaško službo ter se udeležil vseh bojev v Palestini, kjer je prevzel vrhovno poveljstvo nad vso palestinsko vojsko.

Po vojni je njemu pripadla dolžnost, da bi moral na osnovi premirja zbrati vojni mate-

rial in ga izročiti zmagovalcem, toda Kemal tega ni storil, marveč se je s svojimi četami umaknil v Anatolijo, kjer je v najkrajšem času zanimal mogočno ljudsko gibanje proti zmagovalnim državam. L. 1919. je bil že tako pogumen, da je v Erzerunu sklical narodno skupščino, ki je izvolila narodno vlado. Nova vlada je v oktobru l. 1919. pretrgala vse zveze s Carigradom in se je v decembru preselila v Ankaro v Anatoliji. V marcu l. 1920. so Angleži zasedli Carigrad. Takrat je Kemal izdal razglas na narod, naj gre v borbo za svobodo. V marcu l. 1920. je šlo posebno Kemalovo odposlanstvo v Moskvo, kjer je s sovjetsko Rusijo sklenil prijateljsko pogodbo. S tem je bila dana podlaga za nadaljnje Kemalove zmage. V mirovni pogodbi, podpisani v Sevresu pri Parizu, so dobili Grki nalog, naj ugonobijo Kemalove Turke in zasedejo

Smirno. Boriti se je moral na treh bojiščih, proti Armencem, proti Francozom v Siliciji in proti Grkom, ter zmagal. Junija l. 1921. je Kemal postal vrhovni poveljnik vse turške oborožene sile z diktatorskimi pooblastili. Kmalu nato je Grke še enkrat potolkel. V zahvalo za tako velike zasluge ga je narodna skupščina v Ankari imenovala »Zmagovitega«. Zatem je še Angleže vrgel iz Bruse. Turki so spet stali na obali Sredozemskega morja. Treba je bilo pognati še Grke, kar se je zgodilo v strašni bitki pri Enski Šehirju. Kmalu so bile podpisane nove mirovne pogodbe, ki so turško zmago tudi pravno potrdile. V oktobru l. 1923. je bila Turčija razglašena za republiko in Kemal Zmagoviti je bil izvoljen za prvega predsednika.

Ko je svojo domovino rešil, se je Kemal vrgel na delo, da državo notranje preuredi in napravi sposobno za življenje. Iz Turčije je sklenil napraviti prosvetljeno državo v polnem pomenu besede. Gradili so ceste, tvornice so vstajale kar čez noč iz tal in prosveta se je širila z bliskovito naglico. Prevrnil je stare turške navade, prepovedal mnogoženstvo in hareme, prepovedal nošnjo fesov moškim, ženskam pa nošnjo obraznih tančic, uvedel je latinsko pisavo in vse Turke do 40. leta starosti prisilil, da so se morali naučiti. Uvedel je tudi družinska imena. Narodna skupščina mu je v priznanje za edinstvene zasluge, ki jih je imel za obnovo turške države in za ustanovitev Turčije kot spoštovane velesile, priznala družinsko ime Atatürk, to je oče Turkov. S posebnim zakonom so bila odpravljena vsa druga imena in vsi naslovi.

Velike uspehe je dosegel tudi v zunanji politiki. Njegova zamisel je bila zveza, ki jo je Turčija sklenila s Perzijo, Irakom in Afganistanom. Njegova zasluga je, da je Turčija dobila spet v lastne roke dardanelske ožine, da je stopila v Balkansko zvezo in navezala tudi prijateljske stike z Jugoslavijo.

Kemalova zasluga je, da je Turčija zdaj v veliki meri prosvetljena država, da je gospodarsko razmeroma močna, da je turška ženska, ki je bila za časa sultanov skoro brezpravna sužnja, danes tako rekoč enakopravna z moškimi. Pravičen in pošten mož je bil Kemal Atatürk, ki je prenesel Evropo v Turčijo, med tem ko Evropa sama čedalje bolj pada v nazadnjaštvo in neprestane vojne napetosti zavirajo njen gospodarski razvoj. Zgodovina bo Kemal postavila na odlično mesto.

Kemalov namestnik v Turčiji je po želji rajnega postal Ismet Ineni, ki bo dalje vodil Turčijo po Kemalovih poteh.

Med slovenskimi rojaki v Bosni

Na svojem potovanju po Bosni sem nalezl te dni v Slatini pri Banji Luki na naselbino Slovencev, ki je naši širši javnosti najbrž še neznana.

Slatina je zdraviliški kraj z vročim vrelem in vrelem kisle vode ali slatine, po kateri ima svoje ime. Leži nekako severovzhodno od Banje Luke, od katere je oddaljena 16 km. Pokrajina okoli Slatine je podobna po svoji legi nekaterim dolenskim pokrajinam. Vtis kraja se našim občutkom lepo prilaga zaradi svoje skladnosti. Svet je mehko valovit in ni nikjer v bližini kakih višjih gora. Zato se mi ne zdi čudno, da se naš slovenski človek kar nekako znajde v teh krajih. Podnebje je prilično milo. Do

Martinovega še ni bilo slane in cvetele so še vse jesenske cvetlice, tudi dalije, ki so sicer občutljive za hlad. Našim naseljencem uspevata v teh krajih razen vseh vrst poljskih pridelkov in vrtnine zelo dobro tudi trta in sadno drevje. Letos je bila posebno dobra letina breskev in češpelj. Nikakor pa ni treba misliti, da komu kaj samo zraste. Treba je delati, celo trdo delati. Naši rojaki so nakupili od domačinov slabo obdelan in delno neobdelan svet s praproto in robido. Ni jim preostajalo torej nič drugega kakor krepko pljuniti v roke. Danes že zadovoljni uživajo plodove svojega dela. Po tej deviški zemlji se je razprostil še pragozd, ko je po naših poljih že zorelo žito.

Kmetijstvo domačega prebivalstva je v teh krajih za naše pojme še na zelo nizki stopnji. Do prihoda Slovencev so poznali v Slatini baje le turščico in pšenico. S krompirjem niso znali ravnati. Pravili so mi, da ga je neki domačin začel izkopavati, ko je še cvetel. Živino imajo podnevi in ponoči kar na prostem. Ovce in svinje se pasejo po gozdnih v ograjenih prostorih. Volkov baje ni blizu, razen ako je zima huda. Mešvedje pa so le še v notranjosti, v pragozdovih.

Naših ljudi je v slatinski občini za kakih 40 družin. Naseljeni so delno strnjeno, delno pa pomešani med domačini. Med njimi sta dva trgovca. Po večini so to naši rojaki iz Julijske Krajine, tako iz Vipavske doline, s Krasa, s Tolminskega in iz Notranjske. Priselili so se nekateri semkaj že pred kakimi 15 leti. Njih z opeko krite in zidane hiše s senčnimi trtnimi latniki v okolici se že od daleč spoznajo, čigave so. Prav tako njihova polja, vrtovi in vinogradi, ki

jih pred njimi ni bilo. Domačini jih imajo radi. Sami pravijo, da so Slovenci njihovi učitelji, ker jim radi pomagajo s potrebnimi nasveti. Ostalo bo storil naraščaj bosanske kmetijske šole v Banji Luki, ki je za te zapuščene kraje gotovo velikega pomena. V vsej okolici vlada varnost.

Naši naseljenci v Slatini b iradi videli, da bi se priselilo še več slovenskih družin. Želijo imeti tudi učitelja Slovenca, ker je njihovih otrok za en razred. Upajo, da bodo našli na pristojnem mestu razumevanje za svojo težnjo.

Pred kratkim so ustanovili na pobudo naših ljudi sokolsko četo, ki šteje približno 60 članov in že marljivo deluje. Želino prebirajo tudi slovenske časopise. Manika jim pa knjig in bi storil celo dobro delo, kdor bi jim jih kaj poslal za sokolsko knjižnico. Mladina naših naseljencev bi jih rada prebirala.

Vrbovšek Jože.

dustrija, gradile so se prometne zveze, nepismenost je nazadovala. Odpravil je mnogoženstvo, odpravil turško obleko in uvedel latinico.

Atatürk je imel ob strani nekaj zvestih sodelavcev, med njimi dolgoletni ministrski predsednik, vojskovodja in državnik

Ismet Ineni, ki je postal zdaj Atatürkov naslednik

kot predsednik republike. Kaže, da bo Turčija pod Ismetom Inenijem nadaljevala politiko Atatürka

Kriza bolgarske vlade je rešena

Novo vlado je ponovno sestavil dr. Kjuševanov

Od bivših ministrov so v vladi zastopani samo trije in sicer minister za vojsko, za trgovino in za javna dela

V nedeljo sta odpotovala

v London rumunski kralj Karol in prestolonaslednik Mihail

v spremstvu zunanjega ministra Comnena Petresca Rumunski tisk piše o velikem pomenu tega potovanja. Listi naglašajo da prirčni sprejem ki ga je angleški narod pripravil kralju in prestolonasledniku zbuja zanimanje še večjo poglobitev angleško-rumunskih odnosov. Rumunski narod bo stremel za tem da vzpostavi z angleškim narodom širše kulturne zveze. Poudarjajo tudi da gre obisk kralja Karola v Angliji preko okvira

hišne Unije evropskega miru. Zadnji hudi pretresi so izvali veliko zaskrbljenost tisti ki stoji na čelo države in vodi usodo svojega naroda. Smatra za potrebno, da zagotovi neoviran napredek svoje države in vseh ki so in ostanejo prijatelji rumunskega naroda. Rumunija in Anglija sicer nista med seboj zvezani s pogodbami toda med obema narodoma je vedno vladala veliko priateljstvo.

Pogostanja o končni razmejitvi med Češko-slovaško in Nemčijo ki trajajo že skoro mesec dni še niso dovedla do sporazuma. Mnogo od Nemcev zasedenih občin je poslalo komisij za razmejitve orožja in se obrnile na kancelarijo Hitlerja da se pri razmejitvi ozira tudi na njih želje in potrebe ter jih spet priključijo Češko-slovaški. Po časopisnih vestih

zahteva Nemčija nad 100 čeških občin na meji in na severu

Sadje je odlična bolniška hrana

Nekdaj so trdili, da je sadje težavno prebavljivo. Danes pa vemo, da to ni res. Sadje ima mnogo koristnih snovi, zato je priporočljivo živilo. Sadje ima ogljikove hidrate, ki so zlasti lahko prebavni. Razen tega vsebuje še dragocene rudninske snovi, vitamine, sadno kislino in nekaj drugih pomembnih snovi. Soli je v sadju tako malo, da je prehrana s sadjem isto kakor prehrana brez soli. Sadje torej ni dražljivo, pa je hkratu okusno. Taka hrana je na mestu pri boleznih srca in krvnega obtoka, dalje pri ledvičnih boleznih in če prebava ni v redu, pa tudi če ima kdo kožne bolezni in izpuščaje. Sadje je tudi primerno za shujšanje. Po vrhu tega zbuja sadje tek do drugih jedi, saj se človeku kar »sline pcedijo«, ko zagleda kak lep sad. Če zrelo sadje dobro prežvečimo in počasi pojemo, vedno dobro dene telesu.

Toda na sadje ni dobro piti vode, ker se z vodo prehitro izplaknejo prebavne kisline v želodcu, tako da sadja potem ni mogoče dobro prebaviti. To neprebavljeno sadje pride v tenko črevo in zavoljo tega začne boleti trebuh.

Sadni sokovi, ki jih bolj in bolj uporabljamo za bolniško hrano, so laže prebavni ka-

kor presno sadje. Važno je pa, da niso preveč oslajeni.

Jabolko pa ima še posebno zdravilo, in sicer tako zvani pektin, ki dobro učinkuje proti črevesnemu kataru. Če si kdo zdravi črevesni katar z jabolki, ne sme pri tem ničesar drugega uživati.

Če je sadje odlična hrana za bolnike, ne smemo že misliti da je tudi zdravilo. Sadje je le važno živilo, ki pomaga pri zdravljenju te ali one bolezni. Zdravi ljudje, zlasti pa otroci, naj bi redno uživali sadje pri zajtrku, kosilu in večerji.

Politični pregled

Med pomembne dogodke preteklega tedna spada

smrt predsednika turške republike Kemala Atatürka.

Bil je že dalje časa bolan. Pod Kemalom Atatürkem je bila Turčija postopno preurejena v prosvetljeno državo v pravem pomenu besede. Dvignilo se je kmetijstvo, nastala je to-

VAŠKI APOSTOL

PO L. GANGHOFERJU PRIREDIL R.

»Da, prav imaš! Pametno žensko boš dobil v hišo. Kako pobožno se je držala, ko jo je preiskovalni sodnik izpraševal. In domačega hlapca je tako lepo izlagala iz kaše, da je bil nedolžen kakor jagnje. Seveda, če jo človek pogleda, si ne bi mislil, koliko jih ima za ušesom.« To je bilo mišljeno čisto resno in kot poklon Pametni ženski v hiši, — to je za kmeta najboljši blagoslov.

Toda Janezu je kri zalila obraz in vzrojil je: »Julki te nič ne očitaj! To je bilo prvič in zadnjič!« Vrgel je prestrašeni natakariči denar na mizo. Ko je stopil v večer, se je ujedljivo zarežal in pogledal proti hribom. »Tam gori sem imel vsaj mir! Zda se bo pa spet začel huditi!« Pospešil je korake, kakor bi se mu iznenada začelo muditi. Čedalje temnejše je postajalo nebo. Tako je Janez ki je stopil v domačo izbo, lahko pozdravil:

»Dober večer oče.«

Miza je bila pospravljena, ker so vsi že po-večerjali. Samo Janezov krožnik je še čakal. Za mizo je sedel Gozdnik in bral svoj dnevnik. Ko je pogledal Janeza, je snel naočnike: »Dober večer, fanti! Kako je v hri-bih?»

»Ni slabo. Štirideset sežnjev smo napra-vili.«

Oče ga je pogledal: »Precej izdelan si. To ni bilo potrebno. Tistih štirinajst dni, do-

kler ne bo Peter spet dober, bi drvarji ostali lahko brez nadzorstva.«

Janez je odkimal: »Je že tako da bom mo-ral iti drugi teden spet v hrib.« Segel je z roko v laže in sedel za mizo.

»No kakor misliš?« Sai mu je še všeč da se brigaš za dom.« Starec se je nasmejal: »To-da ker ni več dolgo do velike noči bi že imel tudi še kakšno pametnejše delo kakor sekanje.«

Fantu ki je segel po hlebcu so zadržtele roke: »Delo je prvo.«

Dekla je prinesla jed. Gozdnik ji je na-ročil: »Prinesi fantu steklenico vina iz kleti. Pa najboljšega. Danes ga je zaslužil!«

»Pa spanje sem tudi zaslužil,« se je po-smejala Janez.

Začuden ga je oče pogledal: »Spanje?« Spal bi bil lahko tam gori! Ali te je delo tako utrudilo?»

»Pa pošteno!« je izdaval Janez iz sebe: »Kako pa je kaj doma?«

»Hvala bogu zdati je spet mir.« Starec je vstal: »Peter se tudi popravi in zdati bo molčal. Zdati mu je glavarstvo poslalo ža-bico, da si zapre usta.«

»Pa mora biti močna, drugače ne bo dr-žala!« Janez si je natočil kozarec iz stekle-nice, ki jo je bila dekla prinesla in si z vi-nom nafilnil usta: »Ali je res, oče?«

»Kaj?«

»Da je bil Jeznikov miza med tistimi, ki so pobili okna v župnišču?«

»Ljudje pravijo tako. Tvoja Julka pa je pričala da je nedolžen.«

»Ali je rekla resnico ali pa je — Janez ni mogel dogovoriti. V zadregi si je našel vina, da je teklo čez rob na mizo. Vendar pa ni pil. Nekaj časa je bilo v izbi tihi in slišalo se je samo tiktakanje ure na steni.

Tedaj je Gozdnik dregnil fanta v hrib: »Kaj pa misliš norec! Kako moreš o Julki kaj takšnega misliti! Sai to je treba samo ogledati pa —«

»Pa človek ve da —« spet je Janez požrl konec stavka.

»Nikar se tako ne otepaš!« je zagodel sta-rec: »Sai vem kaj je!«

Preplašeno ga je Janez pogledal.

»Kaj?«

»Sprl si se z njo. In krivico si ji moral de-lati. Drugače ne bi zdati že štiri večere po vrsti hodila k nam.«

»Tako?«

»Da tako! Popusti zmerom tisti ki ima prav. Kdor nima prav je trmast kakor istr-ski osel. Zato ne delaj komedij in glei da se z njo pobotaš. Surov boš lahko še takrat, ko boš že moč in žena Polinbi in da bo vse dobro.«

Janez se je hripavo nasmejal in izpil vino: »Oče se na dobro spoznate na take reči!«

»Pri tvoji rani materi je poljub zmerom pomagal!« Starec je priel fanta za lase: »Pametno bodi! Julka je prijazna in dobra. Pa pod nalcem ima tudi!«

»Seveda! Janez si je obrisal čelo: »Boljše, kakor se je samo naredilo, mi nihče ne bi bil mogel svetovati.«

Iz okolice Domažlic je prispelo v Prago večje odposlanstvo v narodnih nošah in pri političnih činiteljih zahtevalo, da ostanejo njihove občine pod Češkoslovaško. Gre za vasi Češko Krupico, Babilon, Tršanov in Klenec in za več vasi južno od Domažlic, kjer je češka meja ostala skoro taka, kakor je bila poprej. Na severu zahtevajo Nemci več občin, kjer prebiva okrog 20.000 Čehov. V zameno za to ponujajo Nemci Čehoslovakom dva premogovnika v okolici Mosta. Prav tako zahtevajo Nemci novo ozemlje okrog Plzna, tako da bi se bolj približali temu središču češke industrije. Zaradi tega so nemške zahteve izzvale v češki javnosti veliko razburjenje. Zunanji minister dr. Chvalkovsky bo odpotoval v Berlin, da bo skušal s pogajanjmi doseči sporazum.

Iz Rima poročajo,

da je podpisan angleško-italijanski sporazum.

Listino sta podpisala italijanski zunanji minister grof Ciano in angleški veleposlanik lord Perth

Po vesteh iz Berlina

zahteva nemška vlada vse nekdanje nemške kolonije

in še nekatera druga kolonijska področja. Po nekaterih vesteh naj bi nove nemške kolonije obsegale milijon kvadratnih milj.

Angleški listi obširno obravnavajo izjavo, ki jo je podal na seji spodnje zbornice ministrski predsednik Chamberlain o nemških kolonijalnih zahtevah. Neki opozicijski poslanec je stavil vladi vprašanje, kakšno stališče zavzema k izjavam, ki jih je glede kolonij nedavno podal kancelar Hitler, češ da mora Nemčija dobiti kolonije za vsako ceno. Če pa jih ne bodo dali, si jih bo sama vzela.

Chamberlain je v imenu vlade izjavil, da Anglija ne more nikomur odstopiti kolonij,

ki jih je dobila v mandatno upravo od Društva narodov. V političnih vrstah je ta izjava odgovornega angleškega državnika izzvala tem večjo pozornost, ker so se zadnje dni širile vesti, da je Chamberlain pripravljen ustreči nemškim kolonijalnim zahtevam.

Urednik italijanskega lista »Gazetta del Popolo« Giovanni Ansaldo je objavil zanimiv članek o češkoslovaški krizi, v katerem zanika trditve tujih listov, da je postopek

Nemčije nasproti Češkoslovaški presenetil Italijo. Ansaldo trdi,

da češkoslovaško vprašanje ni prišlo v mednarodno razpravo šele letos, temveč se je o tem razpravljalo že na sestanku med Hitlerjem in Ciano v Berchtesgadenu leta 1936.

Po tem sestanku se je urednik lista razgovarjal z grofom Ciano v Berlinu in je vprašal Ciano, koliko časa bo še trajala Češkoslovaška, ki je tvorba versajske mirovne pogodbe. Ciano je zamahnil z roko in odvrnil: »Trajala bo še malo časa, manj časa, kakor se misli!« V zvezi s tem vprašuje Ansaldo, zakaj češkoslovaška vlada ni pravočasno preprečila akcije, ki se je pripravljala, čeprav je bila o tem točno obveščena od svojega takratnega rimskega poslanika Chvalkovskega in tudi od pariškega poslanika dr. Osuskega. »Zdi se«, piše Ansaldo, »da češkoslovaška vlada in dr. Beneš nista poklanjala dovolj pažnje obvestilom obeh državnikov, temveč sta se pri vodstvu češkoslovaške zunanje politike naslanjala na razne podatke, ki so bili tem nesorotni.

Nemški propagandni minister Göbbels je sprejel zastopnika Reuterja ter mu dal daljšo izjavo o zadnjih protizidovskih izgredih v Nemčiji.

Naglasil je, da je Nemcem vseeno, kako stališče zavzemajo glede tega druge države, nemška vlada bo šla svojo pot in izdala ukrepe, ki jih smatra za potrebne, da se Židje docela ločijo od Nemcev.

Za prihodnje dni je napovedal Göbbels vrsto novih ukrepov proti Židom, ki bodo bistveno gospodarskega značaja. Vlada hoče odstraniti Žide iz vsega javnega in gospodarskega življenja, da se ne bi ponovili slični spopadi, kakor so se odigrali pretekli teden. Na vprašanje, ali bo z novimi zakoni židovsko vprašanje v Nemčiji dokončno rešeno, je Göbbels izjavil: »To je odvisno predvsem od Židov samih. Židje se morajo sprijazniti s položajem, ki jim ga priznavamo, a to je položaj tujega plemena, za katero vemo, da je sovražnik nemškega naroda. Židov, ki niso nemški državljani, se ukrepi nemške vlade seveda ne tičejo.

Francoski službeni list je objavil 32 zasilnih uredb gospodarskega značaja, ki jih je sklenila Daladierova vlada na predlog finančnega ministra Reynauda

v svrhu oživiljenja gospodarske delavnosti in ozdravljenja državnih financ v Franciji.

Med najvažnejšimi je uredba o delovnem času. 40urno delo na teden ostane še nadalje v veljavi, vendar pa bo dvodnevni počitek postopno ukinjen. V splošnem se spet uvaja 6dnevno delo na teden. Vsa podjetja smejo uvesti 50 nadur dela na teden in jim zato ni treba več dobiti posebnega dovoljenja, pač pa morajo ministrstvo za delo obvestiti o izvršenih nadurah. Če izrabijo omenjenih 50 nadur, morejo razpolagati še z nadaljnjimi 50 urami. Mezda za nadure je za 10 odstotkov višja od običajne plače, in sicer do 250 nadur. Nato se postopno povzbuje do 25 odstotkov pri 400 nadurah. Na drugi strani bodo morali delodajalci plačevati poseben davek: 10 odstotkov od dobička, doseženega z delom v nadurah. Delavski zastopniki v posameznih obratih morajo biti v nasprotju z dosedanjimi določbami francoski državljani in še nekanonizirani. Tujci nimajo več pravice voliti delavskih zastopnikov v obratih. Za delavce, ki se branijo nadurnega dela v industriji, potrebni za državno obrambo, so določene stroge kazni. Za hujšakače, ki bi pozivali delavce naj ne delajo v oborožitveni industriji nadur, so določene ječe in globe. Nadaljnje važne odredbe se tičejo davčnih ukrepov.

Kakor poročajo iz Hongkonga, so

Kitajci na jugu začeli protiofenzivo.

Severnozapadno od Kantona so kitajske čete že pred mestom Sanšuiom, ki je v zadnjem času večkrat menjalo gospodarja. Dve veliki kitajski koloni se približujeta Kantonu s severa in zapada. Japonci prodirajo dalje ob železniški progi Hankov—Kanton in so zavzeli utrjeno mesto Jočov ob Jangceju.

V Nemčiji so bili pretekli teden veliki

protizidovski izgredi,

ob priliki katerih so Nemci požgali večino židovskih svetišč (sinagog) in razdejali vse židovske trgovine, banke in tudi zasebna stanovanja. Več desetisoč Židov so zaprli. Izgredi so se začeli zaradi tega, ker je mlad žid izvršil napad na tajnika nemškega poslanstva v Parizu. Pri izgredih je mnogo židov izvršilo samomor, kakor poročajo nemški listi. Vsi židje bodo zavoro umora skupno plačevali eno milijardo mark odškodnine. Odslej Židje v Nemčiji ne bodo smeli stanovati po mestih. Preseliti se bodo morali v okolice. Orožja ne bodo smeli nositi.

»Vidiš, tako je! Zdaj pa skoči še malo k Petru!«

Janez je šel k vratom. »Saj je zdaj sam, kaj? Ali mar ni?«

Tedaj je Gozdnik planil v smeh. »Ali zdaj še ti verjameš v čarovnice? Dekla se sploh več ne upa iti tja. Vsak večer zapahne vsa vrata in kar poliva blagoslovljeno vodo po hiši. No, je pač ženska! Toda, da se ti bojiš!«

»Tako neumen pa spet nisem!« Janez je odločno stopil čez prag. Ko je šel skozi vežo proti Petrovi čumnati, je zavohal iz kuhinje močan vonj. »Hudiča, kaj pa je?« Stopil je v kuhinjo. Pri ognjišču je stala dekla. Zaradi ostrega dima je bila vsa v solzah. Nad plamenom je sukala majhno, rdečkasto vejo, ki se je strašno kadila, zraven pa je mrmrala nerazumljive besede. »Kaj pa počenjaš? Ali si ponorela?«

»Ne, ne. Že vem, kaj delam.« S prosto roko si je obrisala solzne oči. »Ponoči hočem imeti mir. Za tako reč je pa najboljša brinja.«

Tedaj ji je Janez potegnil rdečo vejo iz roke. »Gos opuljena! Še perja nimaš!« Pokazal je zabavljajoči dekli hrbet in šel iz kuhinje. Ko je stopal po dolgem, temnem hodniku, ki je držal do Petrove spalnice, je iznenada obstal, kakor bi se bil z glavo zaletel ob tram, ki mu je zapiral pot. Vrata v bolnikovo sobo so bila samo priprta in medla svetloba je silila skozi zev na hodnik. Janez je zaslišal utrujen, tih ženski glas, ki je menda bral sveto pismo.

»Moj Bog, podnevi kličem k tebi,« se je slišalo iz čumnate, »ti pa ne daš odgovora. In kličem k tebi tudi ponoči.«

Težko sopeč je Janez pokimal samemu sebi.

»Naši očetje so zaupali v tebe in ti si jim pomagal. Jaz pa sem črv in ne človek, ljudem v zasmeh.« Lizika je umolknila.

Tedaj je zaslišal Petrov glas. »Beri dalje, otrok! Tu si našla psalm, ki je zame pravi. Ljudem sem v zasmeh, da. In kaj še vse?«

»Ne, Peter, drugega ti bom prebrala. Glej, boljšega imam tu: Molitev za rešitev nedorodnosti. Davidov psalm, ki se poje.«

»Ne tega! Ne tega! Petje je za gostilno. Prejšnjega mi preberi do konca!«

Janez je zaslišal vzdih in potem spet utrujeni glas, ki je bral: »V zasmeh ljudem in od ljudstva zaničevan. Vsi, ki me vidijo, se iz mene norčujejo in odpirajo usta na stežaj.«

»Pa tepejo me in vihte nož! Ali ni tako zapisano?« Peter se je zasmel. »Sveti David se je spoznal na ljudi! Že v tistih židovskih časih so morali biti takšni, kakršni so zdaj. Ni jih pač mogoče spreobrniti. Saj je bil še Elija, pa sveti Janez s tistimi lepimi besedami. Pa naj bi jih češki Peter poboljšal? Ha, paragraf ima prav, pa adnota tudi. Le beri dalje, otrok! Sveti David se spozna na ljudi!«

Dekle je bralo: »O, gospod, ti si bil moje pribežališče, ti si moj bog že od materinega naročja.«

»Res je, res!« Bolnikov glas je drhtel. »Že od matere.«

»Ne hodi daleč od mene, zakaj strah je blizu in tu na zemlji ni nobenega rešenika več. Veliki liki so me obdali, mogočni vali so me zajeli v svojo sredo.«

Dekletov glas se je stopil s Petrovim suhim smehom. Potem je iznenada oboje utihnilo in slišalo se je škripanje postelje, kakor bi bil bolnik skušal vstati.

»Lizika, ali pojema luč, ker je tak dim v čumnati?«

»Luč že dobro gori. Dim prihaja iz kuhinje, vsak večer. Morda so vrata slabo zaprta.« Lizika je vstala, da bi šla pogledat.

Tedaj je stopil mladi Gozdnik čez prag. »Dober večer obema!« Obstal je in pogledal Liziko, ki je preplašena stopila nazaj.

»Dober večer, je tiho rekla. In kakor bi se ji bilo iznenada zazdelo, da res svetilka ne more biti v redu, kakor je Peter trdil, se je obrnila proti oknu, privila luč in obrisala cilindar.

V neizmernem veselju je Peter pomolil Janezu obe roki. Mladi Gozdnik mu jih je stresel in dobil v zahvalo tak stisk, da ga je kar zabolelo. »No, vidim, da nisi več prav slab!«

»Janez!« Petru so se v solzah zaiskrile oči. »Tako čuden se mi zdiš! Dosti si se moral trpinčiti zaradi mene! Vidiš, samo v nadlego sem vam vsem.«

»Kaj pa govoriš!« Janez je pogledal proti Liziki, ki je bila rdeča kakor rak. »Samo, da je pri tebi vse dobro. No, dobro varstvo imaš. Iskal je novih besed. Kar je res, se mora povedati. Lizika, hvala lepa, za Petra.«

Lizika je odkimala.

»Res je, Janez, je začel Peter. »Veš, Lizika je toliko —«

»Saj vem«, mu je Janez hitro odrezal besedo. Potem je povohal po sobi. »Vražji dim, že sem je prišel. Ali je dekla danes obesila meso v dimnik in zažgala brinovo vejo, ker

Nedavno je predaval na londonskem radiu znani angleški publicist Seton Watson o sredozemskem vprašanju. V svojem predavanju je ugotovil, da je danes

v Sredozemlju poleg Italije ena najvažnejših činitelj Jugoslavija,

ki ima v rokah ključ vsega položaja. »Jugoslavija ni samo sredozemska, temveč tudi glavna balkanska država. Samo preko nje je mogoče priti v stik z ostalimi balkanskimi državami.«

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED in SVINJE. V Dolenjem Logatcu so se za kg žive teže trgovali: voli I. po 6, voli II. po 5, voli III. po 4; telice I. po 5.50, telice II. po 5, telice III. po 4; krave I. po 3.50, krave II. po 3; teleta I. po 7, teleta II. po 6; špeharji po 11, pršutarji po 9 din. — Goveje meso je bilo po 8 do 12, svinjina po 14 do 16, slanina po 17, svinjska mast po 18 din.

KROMPIR. Na ljubljanskem trgu so cene malo popustile in se gibljejo med 60 in 75 parami za kg.

ZELNATE GLAVE se trgujejo v Ljubljani po 25 par za kg.

MED. V Dolenjem Logatcu se je trgoval čisti med po 16 din/kg. Enaka cena je v Mariboru in Črnomlju. V Kranju pa se mu je gibala cena med 22 in 24 din.

KRMA. V Mariboru so bile cene senu 70, slami pa 30 din; v Črnomlju senu 50, slami 30; v Kranju pa senu 75 in slami 50 din za 100 kg.

JABOLKA. Cene so v raznih krajih zelo različne. Med tem ko se v okraju Mariboru za čisti breg trgujejo po 150 do 300, dosežajo v Črnomlju tudi 350 din za 100 kg. Za Kranj so zabeležene še višje cene.

VINO. Pri dolenjskih vinogradnikih se je prodajalo navadno mešano vino po 4, finejše sortirano pa po 5 din liter.

HMELA. Kljub neznatnim zalogam je bilo zadnje dni še nekaj zanimanja za letošnji pridelanec v Savinjski dolini in je prišlo tudi do več zaključkov. Cene so čvrste in se je za najboljšo blago plačevalo do 33 din za kilogram.

VOLNA. V Kranju je bila oprana po 34 do 36, neoprana pa po 24 do 26 din za kg.

misli, koza, da daje ta najboljši dim! Poskusil se je smežati deklini neumnosti. »Vsa hiša je zasmrajena, ne pomaga pa nič. Res ne!«

Potasi je Lizika obrnila glavo. Potem se je nasmehnila in hotela nekaj reči. Toda Peter jo je prehitel: »Kajne, Lizika? Zdaj slišiš?« Potnepljal je Janeza po roki. »Veš, Janez —«

»Peter!« je zajecjajala Lizika.

»Veš, Janez, časih zvečer, kadar je bil takšen dim, si je dekle domisljalo, da —« Še preden je mogel Peter povedati, kaj si je Lizika mislila, se je začel Janez smejati. Prav vedro pa ta smeh ni zvenel. In Peter je debelo pogledal. »Saj vendar nisem nič takega rekel!«

»Je že dobro, da!« je zajecjajal Janez. »Toda veš, Liza, potrebno ti pa bilo, da bi te izkadi. da bi prišla spet za kakšno uro domov in da bi se vsaj odpočila. Tudi spanje je človeku potrebno! Njegov glas je postal miren in topel. »Potrebna si počitka! Saj se ti na obrazu vidi, kako si utrujena. Sicer sem pa še jaz tu, da bom pazil na Petra —«

»Ne, ne, bom že jaz ostala!« mu je segla Lizika v besedo. »Zdaj si ves teden trdo delal in se moraš naspiti. Meni bdenje ne škoduje.«

»Zdaj me ubogaj, Liza, in pojdi domov!« je odločno rekel Janez. »Ni potrebno, da bi nazadnje še ti zbolela. Tvojko uvideven bo pa Peter že —«

»Seveda«, se je hitro oglašil bolnik, čeprav so njegove oči visele na Liziki tako poželjivo, kakor oči lačnega na kruhu. »Saj sem ji že sam večkrat rekel!«

Molče, kakor bi se mlademur Gozdniku ne

SIROVE KOŽE. V Dolenjem Logatcu so se trgovali: goveje po 8, telečje po 7 in svinjske po 6 din; v Mariboru goveje po 14, telečje po 18 in svinjske po 12 din; v Črnomlju goveje po 12, telečje po 10 in svinjske po 5 din; v Kranju pa goveje po 9 do 11, telečje po 11 in svinjske po 5 do 8 din/kg.

Sejmi

21. novembra: Podčetrtak, Sv. Jurij ob Ščavnici, Sv. Jurij ob Taboru, Soštanj;
23. novembra: Mojstrana, Slov. Bistrica, Sv. Lovrenc na Dolenjskem;
24. novembra: Loče pri Poljčanah;
25. novembra: Čakovec, Dobje, Domžale, Guštanj, Krško, Lemberg, Ptuj, Stična, Sk. Loka;
26. novembra: Gradac v Beli Krajini.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 15. t. m. v devizah (s prištejo + remijo):

- 1 holandski goldinar z 23.84 do 23.98 din;
- 1 nemško marko za 17.63 do 17.77 din;
- 1 angl. funt za 207.41 do 209.46 din;
- 1 ameriški dolar za 43.83 do 44.20 din;
- 100 franc. frankov za 115.86 do 117.30 din;
- 100 češk. kron za 150.93 do 152.04 din.

Vojna škoda se je v Zagrebu trgovala po 468, v Beogradu pa po 471 do 472 din Nemški klininški čeki stanejo v Ljubljani 14.33 din.

Drobne vesti

»Letos ne bo dovolj sladkorja. Kakor računajo, bodo jugoslovenske sladkorne tvornice proizvedle letos le 7700 do 7800 vagonov sladkorja, med tem ko potreba v vsej državi znaša okoli 8400 vagonov. Torej bomo morali letos uvoziti kakšnih 600 do 700 vagonov sladkorja.«

Domače novosti

• Nj. Vel. kraljica Marija operirana. Kakor poročajo iz Beograda je bila Nj. Vel. kraljica Marija te dni operirana in je operacijo dobro prestala.

• Nov železniški direktor v Ljubljani. Na predlog prometnega ministra je z ukazom kraljevih namestnikov upokojen direktor železniške direkcije v Ljubljani Fran Blažina. Na njegovo mesto je imenovan za direktorja inž. Rudolf Kavčič, doslej pomočnik direktorja, za njegovega pomočnika pa dosednji na-

čelnik prometno-komercialnega oddelka železniške direkcije v Ljubljani Fran Hojs.

• Opozorilo državnim upokojencem. Dravska finančna direkcija razglasa: Vsi državni upokojenci in upokojenke, ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodno leto predložijo tej direkciji že v drugi polovici meseca decembra, da jih bodo lahko uporabljali za vožnjo takoj v začetku leta 1939. Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki se kupi pri blagajni železniške postaje. Znamke ne sme nihče sam nalepiti v legitimaciji. Predložene poštne znamke ali kolke bo direkcija upokojencem vrnila, ker jih ne more uporabiti. Prav tako ne bo direkcija sprejemala gotovine, ker nima železniških znamk v zalogi. Razen železniške znamke mora vsak upokojenec predložiti odrezek čekovne nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec. Brez tega dokazila se veljavnost legitimacije ne bo podaljšala, ker se sicer ne more ugotoviti pravičnega istovetnost. Prav tako mora poslati odrezek čekovne nakaznice, kdor prosi za novo železniško legitimacijo.

• Kandidatura Ivana Prekorška za celjski srez potrjena. Na državni kandidadni listi dr. Vladimira Mačka kandidira v celjskem srezu Ivan Prekoršek, dosednji narodni poslanec, kot njegov namestnik pa Jakob Jeram, cikarniški delavec in predsednik Organizacije kovinarjev v Celju. Sresko sodišče v Celju je te dni potrdilo to kandidadno listo za celjski srez.

• Volitve v Pokojninski zavod. Glasilo Zveze društev privatnih nameščencev »Organizator« opozarja, da je potekla v ponedeljek 14. t. m. petletna funkcijska doba zdajšnjega samoupravi Pokojninskega zavoda v Ljubljani, izvoljeni l. 1933. Ker zakon o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev ne omogoča odgoditve volitev in ne njih nadomestila z imenovanjem novih članov, je pričakovati, da bodo v najkrajšem času razpisane nove volitve, ki bodo za samostojni ljubljanski Pokojninski zavod četrtje po medu. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je dobil v sedanjem finančnem zakonu pooblastilo, da more izdati uredbi z zakonsko močjo o spremembi načina volitev za člane zavodove samouprave. Ta uredba doslej še ni izšla pa z: »še ni jasno ali se bodo nove volitve izvršile še po starih predpisih, ali pa bodo ti še pred razpisom volitev izrečeni. Ak-

bi bilo nazadnje le pametneje, če bi dekle ostalo?« Preden pa je dobil odgovor, mu je švignila nova misel v glavo. »Ali pa bi jo bil moral jaz spremiti domov. Zaradi fantov na vasi.«

Peter je odkimal.

»Lizika ne potrebuje spremstva. Če bog zame ima časa, zanjo ga ima.«

»Seveda, da! In bolje kakor Bog tega tudi jaz ne bi mogel opraviti.« Janez je stopal k oknu, obrisal umazano steklo in pogledal v večer. »Da, da, tako gne pač!« Zavzdihnil je in se spustil na stol, kakor bi bil prav tedaj začutil utrujenost, ki se je bila nabrala med tednom v njegovih nogah. Čez nekaj časa je vprašal: »Kaj ti je dekle šepetalo o ljudeh s sedmije? Tudi ode je meni nekaj mimogrede omenil.«

»Prepoveduje mi, da bi ljudi navaial k dobremu. Na, ne morem pomagati. Kakršne so napravili paragrafe, takšni so. Z njimi je pač kakor z ljudmi: kakršni so, takšne te treba vzeti. Gospod župnik ima že prav! Golega vrahca je treba pustiti v toplem gnezdu! Pametneje je tako.« Peter je seglel po Janezovi roki. »Danes sem pa zadovoljen, da imam tebe. In tako lepo si z Liziko govoril!«

Janez je zaprl oči, kakor bi ga bile zbolele. Toda zvok tega imena ga je spet zadržal. »Jaz? Kaj ti na misel ne pride? Govoril sem pač, kakor se z ljudmi govori, pa čisto nič drugače.«

»Ne, no, tako dober si bil z njo. In zato se ti zahvalim. Zdaj jo imaš spet, ljubezen.«

Dalje prihodnjč.

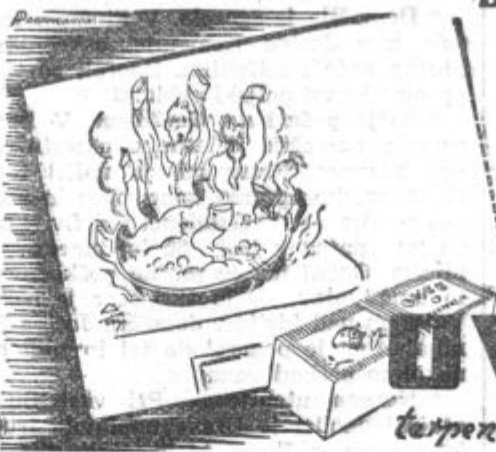
tivno voljno pravico imajo vsi zavarovanci in vse zavarovanke Pokojninskega zavoda, pasivno volilno pravico pa samo moški zavarovanci, ki so izpolnili pogoje potrebne za izvolitev narodnega poslance. Na vsakih 250 zavarovancev pride po en odposlanec v občni zbor Pokojninskega zavoda. Z edino izjemo: zavodovega predsednika, ki ga kot svojega zaupnika imenuje minister za socialno politiko, se funkcionarji zavoda izvolijo na občnem zboru.

* **Blizu 1500 kandidatov na listi dr. Mačka.** »Samouprava« poroča: da bo na državni kandidatski listi dr. Mačka kandidiralo v 371 srezih blizu 1500 kandidatov, ki so pripadniki Hrvatske seljačke stranke, Jugoslovenske nacionalne stranke, Samostojne demokratske stranke, beogradske združene opozicije in socialistov. Pri volitvah 5. maja leta 1935. je bilo na Mačkovi državni listi 439 sreskih kandidatov.

* **St. Vidu pri Stični bodo imeli vodovod** in sicer ga gradi higienski zavod. Iz studenca pri Maklencu zdaj napeljujejo vodo. Čez 900 m je že položen cev. Delo počasi napreduje, ker je skoro povsod treba razstreljavati skale za jarek, kamor polagajo cevi. Morda bodo ob novem letu že pili vodo iz Maklencu.

* **Zdravljenje v bolnišnicah za duševne bolezni.** Da bi se izpopolnilo delo v bolnišnicah za duševne bolezni, zlasti da bi se ozdravljivi duševni bolniki zdravili z vsami sadobnimi sredstvi, ki so se z uspehom izkazala, je minister za socialno politiko in narodno zdravje izdal ukrepe, da se v vseh bolnišnicah za duševne bolezni ustanove posebni odseki za zdravljenje takih bolnikov.

* **Članom in prijateljem Vodnikov družbe.** Še dobrih 10 dni pa bo šla trinajstič v svet književna želja Vodnikove družbe. Vsi, novi član, ki je že storil svojo dolžnost in plačal povenjenost svojega kraja 20 din ali direktno pisarni Vodnikove družbe v Ljubljani 20 din, bo prejel štiri vredne zanimive in sicer: omenjeno knjigo in sicer **Vodnikova praznika** za leto 1939. Zupančič »Mistični roki«, izredno napeto povest o vojni in roki iz meščani obilnih koščevskih knjig, **Sertifika** »Večne vane«, živahna povest begunca Slovenca pred desetletji leti in **Ornizna** »Kana dionidovičev« knjiga posvečena dvajsetletnici naše svobode narodne države. Javljamo: Za majskih 20 din dobite torej obilo zanimivega štiva. Zavedajte se, da ste to 20 din zbirate za narodno stvar, ki vam jo daruje in.

Dajte nam, dajte nam...

dajte nam to, kar nam je všeč, kar naša namava zahteva. Nam je treba čiste kopeli v nežni peni, kakršno daje terpentinsko milo »Oven«. Perite nas z milom »Oven«, ki nam daje svežost prijetnega vonja.

na tujem, sedijo našo zrelost in našo moč. Vsem, ki se še niso do danes odločili, ter še vedno odlašajo z različnimi izgovori s pristopom k Vodnikovim družbi, velja ta naš poziv: **Ne odlašajte s članstvom. Stopite brž v plemenite vrste Vodnikovcev!**

* **Sam je kopati in topiti železno rudu.** V vasi Sasinu blizu Samskega mosta živi 80letni Marijan Lavričič, ki je rudarski podjetnik, delavec in tudi topilničar vse v eni osebi. Na posestvu, ki ga je podedoval, je izsledil železno rudu, katero je začel sam kopati in na preprost način tudi topiti. Tako obratuje že več desetletij skromno brez pomočnikov in prodaja surovo železo.

* **Žrtve davice.** V mežski dolini sta se razširili davica in škrlatinka. Samo v Guštanjju, Prevalju in Mežici je že mudi 20 obolenj. Zaradi prepozne zdravniške pomoči je bilo že nekaj smrtnih primerov. Slovenska izboljšava okrog 45 bolnikov in je tako prenapolnjena, da morata ležati po dva bolnika v eni postelji.

* **Smrtne nesreče na tržiški železnici.** Vlak, ki odhaja okrog 18 ure iz Tržiča in prihaja v Kranj okrog pol 19 ure, je te dni brzokone zaradi napušne postavljene kletnice zavozil na napačno progo, kjer je stal vagon. Z vsoto silo je udaril v vagon in ga vogel s tira. Tudi lokomotiva se je zaradi hudega udara iztrila. Žrtev zadetega vagona je takrat stal neki mesarski vajenec iz Duploga. Tega je vagon tako nesrečno zadela, da ga je ubil.

* **Smrt pod avtomobilom.** Ta dni se je pripetila blizu Vranskega groza nesreča, katero žrtve je postal Anton Schweiger, usluž-

benec pri Kovaču Jožetu v Tržicu. Ko sta se peljala s tovornim avtom skozi Vransko, jima je nagajal motor. Ustavila sta se in motor pregledala. Šofer Schweiger je šel padl avto, naenkrat pa je šlo čezenj kolo in mu zlemilo desno nogo v stegru. Nezvestnega so prepeljali v celjsko bolnišnico. Zaradi hudih poškodb, zlasti zaradi močne krvavitve pa je Schweiger že čez pol ure izdihnil. Schweiger zapuščal ženo in otroke. Hudo prizadeti rodbini iskreno sožalje.

* **V vodnjake je padla in utonila 8letna Marija Mihelčičeva** v Polju pri Rittenberku je po nesreči padla v vodnjak. Ko so domačini prihiteli na pomoč, je bilo že prepozno.

* **Samomor mlade Slovenke v Zagrebu.** Nedavno so našli na obali Save blizu savskega mosta nezvestno mrtvo deklo. Zaudarjalo je po kizolu. Kmalu so ugotovili, da je hotela napraviti samomor. Izpila je večjo količino kizola. Nemudoma so poklicali reševalce, ki so jo prepeljali v bolnišnico, toda nesrečna mladenka je že med prevozom izdihnila. Iz najdenih listin so ugotovili, da gre za 18letno Dragico Padežnikovo, ki je bila uslužbenka v Zagrebu. Doma je bila iz Frankovega pri Celju. Zapustila je dvoje pisem. V enem prosi svoje mater, naj ji odpusti ta kosček, kar je pač življenje tako težko, da ga ni mogla več prenašati. Drugo pismo je naslovljena na svojega izvoljenca, kateremu zagotavlja svoje ljubezen, ki pa pene neuslišano s seboj v grobi.

* **Nahana gospa ne sme pozabiti,** da je odlično terpentinsko milo »Oven« domač izdelek. Zato ga vedno zahtevajte pri svojem trgovcu.

Dr. Mischkevi — J. M.

V valovih grajskega jezera

»Bi jo jaz vogel v jezero? Ne! Takega zločina ne ne smote doživeti« je vzdihnil mladi mož in plnil pokoncu.

Sprico iskrenosti, ki je zvenela iz tega neponarejenega ogroženja, sta Rutar in Mihon osupnili. Spogledala sta se in preiskovalni sodnik je rekel z milejšim glasom: »Dejanja ste izvršili, pač v polovični nepristevnosti in ste ga takoj obžalovali, ko je bilo storjeno. Zelo dolgo časa vaše duševno stanje ni bilo v redu. Učitelj Orešnik vas je slišal, ko ste rekli, da boste napravili strašen koncu. Tudi drugi ljudje so čuli podobne izjave od vas.«

»Ne tajim, kar sem rekel. Bil sem čisto stv. Ta moja jeza je bila naperjena manj proti Veri, kakor pa proti tistim, ki so mi zaročenko s spletkami ukradli. Če bi v tistem času prišel pred mene raznatelj Košutnik ali pa viši svetnik Lokan, ne vem, kaj bi bil storil...«

Mirkov blede obraz je bil spet lahno zaradel, njegove oči so gledale besno in vse njegovo telo je trepetalo.

Mihon je lahno sunil Rutarja. Pred njima je vendar stal človek, kakršen je bil v tneutku, ko je storil zločin.

»Ker je usoda obo omenjena gospoda obvarovala vašega maščevanja, je morala postati vaša žrtve vaša bivša zaročenka,« je menil Rutar. »Ko vašim zatrjevanjem ni hotela verjeti, ste zagrabili njeno lahko postavo, pa...«

»Se zmerom mislite, da sem vogel Vera v jezero?« ga je prešinil Misko zaradi od jeze. »Če bi bil zblaznjen in bi to storil, bi bil že naslednji tneutku sklonil za njo v vodo in bi je bil rešil ali pa skupaj z njo utonil.«

»Tako bi bil jaz stvrik na vašem mestu. Toda dejstvo kaže, da tega niste storili,« je zasmejalivo dejal Rutar. »Vaša uboga žrtve leži v mrtvašnici, vi pa stojite živi pred nami. Po zločini ste predvsem ukrenili vse, da bi se bili posledicam zločina umaknili z begom v tujino.«

»Pomnilam vam, da je vse drugače, kakor menite: vi in da truplo v mrtvašnici ni Vera,« je rekel Misko.

Njegov glas je zvenel zdaj mrtvo. Ves izmučen je spet sedel na stol.

Rutar mu je privoščil nekaj minut oddiha, nato pa je rekel: »Vaša trditve je v popolnem nasprotju s trditvijo njenih bližnjih sorodnikov. Ali se zmerom tajite, da v jezeru majdana ura ni last gospodične Ogorečeve?«

»Ne,« je dejal Misko, »vedel sem, da je morala njena ura pasti v vodo. Vera jo je pogrešila, ko sem jo bil potegnil iz jezera.«

»Kaj?« Rutar in Mihon sta presenečena hlastno planila pokoncu. »Zdaj priznate, da je bila v vodi?«

»Da, priznam,« je odgovoril Misko. »Prosim vas, da vam vse reč natančneje obrazložim.«

»Govorite,« je rekel preiskovalni sodnik in se naslonil na stolu, med tem ko je policijski

nadzornik Mihon v napetem pričakovanju ostal za njim. Misko je nadaljeval:

»Pretekla sredo popoldne sem sodel, kakor vam je že znano, Vera v gozdu. Prijel sem jo za roko in jo prosil, naj me posluša. Odgovorila mi ni niti besedice, temveč mi je samo mignila z roko, naj odidem. Vztrajal sem na tem, da me mora poslušati, ker nisem ničesar zakrivil. Tada Vera se mi je strgala iz rok in zbežala, češ: »Ne približaj se mi, sicer se zgodi kaj hudega!«

Nato je izginila v goščavi. Hotel sem iti za njo, tedaj pa je nekaj za menoj zašustelo. Obrnil sem se in videl stare Petračevko in njenega vnuka Jurčka. Sta sta v smeri, v kateri je bila izginila Vera. Ker nisem maral, da bi začel ljudje govoriti, kako sem v gozdu zasledoval gospodično, sem zapustil gozd. Čez pol ure sem se vrnil in hotel mi me grajskega jezera domov. Pri tem sem seveda upal, da bom kje našel na Vera.«

»Ali ste jo našli?« je vprašal Mihon, ki ni mogel premagati svoje restirnosti, in se opravičujočim pogledom na Rutarja vsedel.

»Našel sem jo, toda drugače, kakor domnevate. Bila je okoli pol osmih, ko sem se približal jezeru. Skril sem se v grmovje in zrl okoli, da bi je neopažen kje zagledal. Pa je nisem nikjer opazil. Zdajci pa sem zaslišal klic na pomoč. Planil sem k jezeru in videl, kako se je neka mlada ženska borila z valovi. To je vendar Vera, sem si mislil, vendar nisem o tem mnogo razmišljal. Človeško življenje je bilo v nevarnosti, hitro sem odvezal čoln ter zaveslal k prestoru, kjer sem bil videl izginiti potapljačo se. Vera, Vera, sem vpil. Gotovo me je slišala, da se je s pojemajočo močjo še enkrat pognala kv-

* **Utopljenec v Pšati.** Te dni so nad vasjo Poženkovci našli v potoku Pšati utopljenca, v katerem so spoznali 62letnega posestnika Petra Frantarja, po domače Flegarja, s Tabra. Okolnost, da je mož na obrežju odložil palico, suknjo in čevlje, je zbudila sum, da je šel prostovoljno v smrt. To misel je še bolj potrdila vest, da je dan poprej sam pripovedoval, da bo šel v vodo, ker svoje bolezni ne more več prenašati.

* **Avtomobil dvakrat povrsti treščil v drevo.** V Tremerju pri Celju se je nedavno ponoči pripetila huda avtomobilska nesreča. 28 letni Golob Andrej iz Maribora je odpeljal z avtomobilom nekega zagrebškega profesorja na Zidani most, da bi ujel še brzi vlak. Golob ga je na Zidani most pripeljal kljub gosti megli brez nesreče. Ko se je vračal ob Savinji pri Laškem, je megla že postala tako gosta, da ni videl niti deset korakov pred seboj. Zato se je tu ustavil in šel večerjat. Seznanil se je z 28letnim Vovkom Andrejem, ki je bil v okolici Laškega po opravkih. Ker je bil namenjen v Celje na vlak, ga je Golob povabil v avtomobil, s katerim sta se odpeljala proti Celju. Na nekem ovinku pri Tremerju pa je v gosti megli avto treščil v drevo s takšno silo, da so se zbile vse šipe. Vovk je dobil hude poškodbe, avtomobil pa je bil tudi precej poškodovan. Golob si je zlomil nogo bil pa je še vedno toliko pri moči, da je takoj odpeljal Vovka naprej v celjsko bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Zatem se je Golob odpeljal v Maribor. Megla je bila še vedno zelo gosta. Nekako proti polnoči se je na ovinku pri Gornji Hudinji spet zaletel v drevo. Avtomobil je vrglo v jarek. Hudo poškodovanega Goloba so našli v jarku, ko je krčevito stokal zaradi bolečin. Celjski reševalci so ga prepeljali v celjsko bolnišnico. Krivda za to nesrečo ne zadene Goloba, ki je bil čisto trezen, temveč jo je treba pripisati megli.

* **Otrok se je do smrti opekel.** V Pesjah pri Velenju se je dogodila nesreča, ki je terjala življenje dve in pol leta starega rudarjevega sinčka Ivančka Javornika. Mati je odšla na dvorišče krmiti kokoši, fantek pa je s štedilnika vzel tlečo tresko in se z njo igral tako dolgo, da si je zažgal obleko. Ko se je mati po kakih desetih minutah vrnila v kuhinjo, se ji je nujno prizor: njen sinček je bil ves v plamenih. Pogasila mu je takoj obleko, vendar je bilo že prepozno. Otrok je dobil tako hude opekline, da je kljub zdravniški pomoči izdihnil.

šku in potisnila roko iz vode. Prijel sem roko in potegnil onezaveščeno iz vode. Bila je res Vera. Najprej sem se bal, da nisem potegnil že mrljica iz valov. Nisem utegnil razmišljati o tem, kako je bila prišla v jezero, ker je pri utopljenih pač vsaka sekunda dragocena.

Priveslavši do obrežja sem jo položil na mah in jo nemudno začel oživljati. Bilo je vse tiho okoli nju, saj je to čisto samotni kraj. Poiskati pomoči nisem mogel, ker ni bilo časa. Dolgo časa sem se trudil z umetnim dihanjem. Pri tem sem bil sklenil, da pojdem še sam v smrt, če se mi ne posreči oživeti jo.

Pa mi je bilo to prihranjeno. Naenkrat sem začutil, da ji srce lahko bije. Toplota se ji je začela vračati v telo in zdajci je malo odprla oči. Najprej je čisto motno gledala okoli sebe, počasi pa ji je spomin vrnil. Oklenila se me je z rokami okoli vratu in njena blesta ust so mi zašepetala na uho: »Ali si ti pri meni, Mirko? O, potem je vse dobro!«

Neizrecna blaženost je pri teh njenih besedah vzvalovala v meni. Odkrito vam to priznam. Zdaj sem vedel, da je podrti stena, ki nju je ločila. Vera mi je spet zaupala. Pa nisem utegnil vdajati se tem občutkom. Zakaj Vera je bila čisto mokra in je bila nevarnost, da se močno prehladi. Hitro sem jo nesel v lovsko kočjo, ki je tam blizu, in jo poprosil, naj me počaka, dokler ji ne prinesem suhe obleke iz kakšne bližnje kmečke hiše. Vera mi je ugovarjala. »Idi k svoji materi!«, me je prosila, »in prinesi obleko svoje sestre. Nič mi ne bo škodovalo, če v tej vročini malo čakam. Povedati pa ne smeš nikomur, da si me dobil v vodi in me rešil. Mirko,

* **Domačija je zgorela.** V Plužnah je pogorela hiša Josipa Kravanje, oskrbnika planske koče na Kaninu. Zgoreli so tudi vsa oprema in vsi poljski pridečki.

* **Trije požari na Goriškem.** V Bovcu je zgorela domačija 64letnega posestnika Matije Klavore. Požar mu je uničil tudi vso stanovanjsko opremo, seno, oves in vse poljsko orodje. — V Grudenci pri Sv. Luciji je nastal požar v hiši 65 let starega Petra Mraka. Ogenj mu je močno poškodoval hišo in uničil hlev. — Tretji požar je nastal v Vojskem nad Idrijo v domačiji Josipa Podobnika. Hlev je pogorel do tal in tudi hiša je nekoliko poškodovana.

* **Neznan utopljenec.** Pri vasi Budini v ptujski okolici je Drava naplavila truplo 40 let starega moškega, ki je ležalo v vodi najbrž kakih 14 dni. Utopljenec je bil okrog 170 cm visok, precej močne postave, okroglega obraza, kratkih pristrizhenj rjavih brk in kratko ostrizhenj črnih las. Na levi roki je imel tetovirano srce in črki L. K.

* **Dve smrtni prometni nesreči.** V Rojanu, tržaškem mestnem okraju, je neki kolesar povozil 10letnega Fulvija Božiča, ki je nekaj ur kasneje umrl. Kolesarju samemu se ni zgodilo nič hudega, ker je takoj po nesreči odbrzel dalje, ne da bi se zmenil za fanta. — Huda nesreča se je zgodila pred dnevi tudi na nevarnem cestnem ovinku pri Zalogu nad Tolminom. Tam je neki vojaški avto povozil 15letnega čevljarskega vajenca Franceta Lebana. Fanta so sicer z istim avtomobilom odpeljali v Tolmin k zdravniku, ki mu pa ni mogel več pomagati.

* **Smola mariborskih tihotapcev.** Finančna oblastva so v Mariboru bila te dni opozorjena, da bo poslal neki trgovec iz Špilja čez mejo večjo količino tihotapskega blaga. Zaupnik je tudi sporočil, da bodo prenesli to blago čez mejo nemški železničarji, ki vozijo nočni tovorni vlak in ga bodo zmetali neke ob progi z vlaka. Zaradi tega so naša oblastva vzdolž proge postavila straže. Domnevali so, da bodo železničarji metali blago iz vlaka kje v bližini predora v Košakih, pa so bile zlasti na tem mestu zasede na gosto postavljene. Malo pred prihodom tovornega vlaka te dni je pridrčal iz Maribora avto in se ustavil v bližini predora. Bilo je jasno, da je bil avto v zvezi s prihodom vlaka. Ko je privozil mimo vlak, se je prikazal iz teme moški in planil iz gozda čez cesto na travnik. V trenutku, ko je preskočil cesto, so ga videli iz zasede in

nihče ne sme tega vedeti razen tebe in tvoje matere!

Njeni zahtevi sem se čudil, toda ni bilo časa, da bi na te njene besede kaj pripomnil. In tako sem storil, kar je želela. Ker sem poznal bližnico, sem bil kmalu doma. Z dvema, tremi stavki sem zgodbo povedal materi. Obložena z obleko in vinom sva se mati in jaz napotila po isti poti v lovsko kočjo. Čez eno uro je ležala Vera zavita v odeje v naši hiši. Bila sva sama z njo, kajti učitelj Orešnik je bil odpotoval, hlapec in dekla pa sta bila pri svoji bolni materi. Vera je bila hvaležna temu naključju.

Ko me je mati pozvala, naj koga pošljem v gradič Gozdnik h gospe Košutnikovici z obvestilom, kaj se je pripetilo njeni sestri, se je Vera odločno postavila po robu. Nihče da ne sme ničesar vedeti, kaj jo je doletelo. Posebno njeni svoici ne, češ da se ne namerava več vrniti k njim.

»Kako pa je gospodična utemeljila to čudno zahtevo?« je vprašal preiskovalni sodnik. Mirko je iz njegovega glasu prav dobro spoznal, da mu sodnik prav malo verjame.

»Z nenaklonjenostjo njenega svaka, njene sestre, ki je čisto pod mojim vplivom in njenega varuha našini zvezi. Enkrat se jim je že posrečilo, ločiti nju. Mirko mi je rekla. Čeprav zdaj spoznavam, da sem ti storila veliko krivico, in ti obliubljam, da ne bom več zdvorila o tebi, vendar ne vem, kako bi se mogla braniti dve dolgi leti do svoje polnoletnosti proti vsem napadom na našino ljubezen. Izogniva se tem mukam. Poidi z menoj v Ameriko, tam se poročiva in izvršeno delstvo snopčim v Evropo. Najhuše, kar se nama zgodi, je to, da bi se moj varuh branil

so se tiho napotili za njim. Moški je obstal pod železniškim nasipom poleg večjega zavoja, ki je ležal na travniku. V tem so ga zgrabile trde pesti orožnikov in finančnih stražnikov. Prijeli so nato še šoferja, ki je sedel v avtomobilu. Mož, ki so ga prijeli na travniku, je bil Rudolf Šum, šofer pa lastnik avtotaksija Friderik Riedl. Poleg nasipa so ležali trije zavoji, ki so prileteli iz vlaka. V zavojih je bilo 837 vžigalnikov, 255 izvodov igralnih kar tin 37.380 vžigalnih kamenčkov. Vrednost tega blaga je znatna.

* **Ker je lepil številke na tombolske karte.** Julija je bila v Guštanju sokoška tombola. Med igralci je bil tudi 29 letni delavec Josip Ošlovnik. Imel je še stare karte, s katerimi je zamen poizkusil svojo srečo nedeljo poprej v Slovenjem Gradcu. Sredi tombole je Ošlovnik poslal nekega dečka k prireditvenemu odboru, da bi mu prinesel glavni tombolski dobiček, to je moško kolo. Odborniki pa so kmalu opazili, da so bile številke na dečkovih tombolskih karti prilepljene. Deček se je izgovarjal na Ošlovnika, ki pa se je med tem izgubil v množici. Orožniki so ga kmalu iztaknili. Mariborski sodniki so obsodili Josipa Ošlovnika na dva meseca strogega zapor.

* **Na zatočenje obsojen.** Odkar je (od leta 1930.) uveljavljen pri nas enotni kazenski zakon, so redki primeri, da bi bil kak junak noža obsojen na zatočenje, to je kazen, da obsojenec preživlja zapor v posebnem zavodu, kjer ima neke oblaštave. Tak primer obsodbe o zatočenju je bil te dni pred malim kazenskim senatom v Ljubljani. Letos 25. marca je prišlo ob policijski uri v gostilni Jerneja Cerarja v Volčjem potoku blizu Kamnika do izgrede, ki jih je izzval samski mizarški mojster Egidij Kavčič iz Volčjega potoka. Ta je prišel v Cerarjevo gostilno in začel sitnariti. Domači so ga skušali odstraniti iz gostilne. Kavčič pa je potegnil iz žepa revolver ter začel streljati. Z enim strelom je pogodil Ivana Cerarja v levo bedro in ga lahko ranil z drugim strelom pa je zadell Jakoba Cerarja v leva prsa tik pod srcem. Krogla je Cerarju obtičala zadaj in je še do danes niso mogli izveči. Poškodba je bila smrtno nevarna. Egidij Kavčič se je pred malim senatom branil, da je streljal v silobranu, naposled se je zatekel k izgovoru, da je bil že več let v umobolnici in da za kaznivo dejanje ni odgovoren. Kavčič, Egidij, je bil obsojen na eno leto

izročiti mi moje premoženje. Do moje polnoletnosti boš pač že sam znal preživljati svojo ženo!«

»To bi bila odvedba nedoletnice, kar je tudi kaznivo,« je pripomnil preiskovalni sodnik. »Toda pustimo to. Pojasnite mi najprej, kako je mogla gospodična Ogorelčeva tako nenadno izpremeniti svoje mišljenje o vas. Sami ste priznali, da malo prej ni hotela z vami niti govoriti. Samo okolnost, da ste jo rešili iz vode, ji prepričanja še ni mogla izpremeniti.«

»Pa vendar je najbrž to vzrok. Trenutki, ko je človek v največji nevarnosti, so čudni. Takrat baš človek s čudovito jasnostjo presodi vse dogodke iz svojega življenja,« je odgovoril Mirko.

»Ali res niste od svoje neveste terjali, da bi se bila opravičila, ker je bila tako grdo ravnala z vami? To je vsekakor velikodušno,« je posmehljivo menil Rutar.

»Ne, nisem bil tako velikodušen,« je odvrnil Mirko. »toda prosila me je, naj ne silim vanjo in naj se zadovoljim samo s priznanjem resničnega kesa. Pozneje da mi bo vse povedala.«

»In vi ste ustregli njeni prošnji?«

Mirko je nemo prikimal.

»Ali je tudi niste vprašali, kako je prišla v jezero?«

»Seveda sem jo vprašal, toda...« Mirko je vidno okleval. »... izvedel nisem od nje ničesar jasnega. Tako zdi niti ne vem, ali je padla v vodo ali pa je sama skočila vanjo.«

»Vas ni prav nič zanimalo, kako se je vse tisto zgodilo? Vaša ljubezen je torej tako slepa, da že niste več radovedni,« je pripomnil sodnik skomignivši z ramami.

in dva meseca zatočenja, na plačilo 500 din povprečnine in mora plačati obema poškodovancema primerno odškodnino za bolečino in stroške. Sodišče je upoštevalo obtoženčevo veliko razdražljivost, vendar je smatralo, da je bil kljub temu odgovoren za dejanje.

* **Velika tatvina pri Brežicah.** Te dni je bil izvršen velik vlom v Župeljcu, občina Kapela pri Brežicah. Neznani vlomilci so vdrli ponoči v trgovino Ivana Verstovška ter so pokradli okoli 150 kg kože in usnja, večjo množino cigaret in cigar, mnogo moškega in raznobarnega ženskega blaga, 50 moških srajc, 8 moških trikotastih srajc, 40 otroških oblek, 60 svitrov, zaboj mila in mnogo drugih predmetov. Trgovec Ivan Verstovšek je oškodovan za približno 55.000 din. Tatovi so imeli s seboj voz, na katerega so naložili ukadeno blago ter nato izginili. Ljudje domnevajo, da so bili to cigani. Nekaj dni prej pa je bilo vlomljeno v stanovanje učitelja g. Viljema Vaniča v Boštanju pri Radni. Vlomilci so o nesli radijski aparat, črno moško suknjo, rjavo moško obleko, črn ženski plašč, šest ženskih blek, rjavej perila, par moških čevljev, pižamo, več otroških oblek in igrač in drugih malenkosti. Skoda je ocenjena na 9000 din. Možno je da je ta vlom zagrešila prav ista tolpa.

* **Vlomilci s tovarnim avtom.** Na Hrib ob Loškem potoku so se nedavno pritepli vlomilci, oplenili prodajalno Kmetijskega društva, nato pa obiskali še gostilno Franceta Bartola. V trgovini so vzeli velik kos karirastega moškega sukna, kos bele kontnine, več moških srajc, več parov moških nogavic, črn moški dežnik in še nekaj druge drobnjave. Pri gostilničarju Bartolu so se dobro pogostili, nato pa odnesli siv zimski kožuh. V času, ko so bili vlomilci na delu, je skozi Loški potok vozil tovarni avtomobil, o katerem sumijo, da je bil tolovajem na razpolago. Kakor sodi orožništvo, so tatvino izvršili najbrž neki krošnarji z manufakturnim blagom, kakršnih hodi dandanes mnogo po deželi.

* **Roparski napad pri belem dnevu.** Posestnik Samšek iz kolovraške župnije se je vračal z moravškega sejma po bližnji čez hribe. V samotnem gozdiču nedaleč od Limbarske gore pa ga je ustavil neznanec ter ga močno udaril po glavi. Nato mu je vzel iz notranjega žepa pri suknjičih usnieno denarnico, v kateri je bilo kakih 1000 din gotovine. Obenem mu je izpulil iz telovnika srebrno uro z verižico, izpod pazduhe pa zavojček blaga za obleko.

* Ne ne gotovo sem bil radoveden. Silili sem vanjo, naj se mi zaupa, toda moja mati me je pregovorila, da je nisem več mučil. Mati mi je zatrdila, da Vera ne more za enkrat več povedati.

* Torej se je zaupala vaši materi?

* Ne vem. Moja mati je tudi hitreje pristala na Verin načrt pobega v Ameriko. Izrekel sem voje pomisleke, zlasti ker sem tik pred končanjem študij, toda obe sta mi zatrdili, da ne gre drugače. Vojak nisem, zato s te strani ni bilo ovir za izselitev. Na posled smo sklenili, ker je Vera brezpogojno vztrajala na svojem načrtu, da se Vera takoj odpelje v tujino, in sicer v Trst, kamor je tako že nameravala za nekaj dni in je imela zadevne listine v redu. Jaz pa naj bi ji čez nekaj dni sledil. Prej pa naj bi še uredil doma vse svoje zadeve. Takoj se tudi zato nisem smel peljati z njo, da ne bi bil morda pozneje obtožen odvedbe nepolnoletnice.

* Aha, na to ste tudi mislili? Je pripomnil sodnik »Prosim, dalje. Da bi bili nesumljivi, ste se še nekaj časa kazali v okolici?»

* Tako je, je odvrnil Mirko »Tisti večer, ko je gozdniški vrtnar potrkal na naše okno in povprašal mojo mater po Veri, sem bil tudi jaz doma. Spravljal sem njene reči v potni kovček.»

* Nieno mokro obleko tudi?

* Moja mati jo je posušila in zlikala. Kar ji je manjkalo, je dodala iz zaloge mojih dveh sester. Mati ji je dala tudi denarja, kolikor ga je bilo doma. Oblekla se je čisto preprosto. Nato sva šla na postajo, kjer si je kupila vozni listek tretjega razreda. Med potjo sva srečala več ljudi, pa Vere zaradi njene preproste obleke niso spoznali:

Napadenec se je vrnil ves preplašen nazaj v Moravče in javil napad orožnikom.

* **Obilen plen v vili dr. Frana Mayerja.** Šaleška dolina že dolgo ne pomni vloma, kakršnega je neznani storilec izvršil v času od junija do oktobra v stanovanje odvetnika dr. Franca Mayerja v Šoštanju. Iz blagajne je izginila cela zakladnica zlatnine: stara zlata moška enokrovna ura z arabskimi številkami, gladka moška zlata ura z monogramom F. M., dolga zlata damska verižica z zaponko, v kateri sta vdelana smaragd in briljant, damska zlata ogrlica z obeskom, v katerem so prav tako majhni briljanti in smaragdi, starinska zlata zapestnica z briljanti in smaragdi, starinska zlata broša, obrobljena z majhnimi briljanti in smaragdi, dva moška prstana, zlata kravatna igla z orlovo glavo in z briljanti v kljuno, starinska damska verižica z obeskom, trije ženski prstani s smaragdi, briljanti in diamanti, tanka zlata damska zapestnica, votla damska zapestnica v obliki vrvice in velik tanka starinska rozeta. Pokradena zlatnina ima predvsem veliko starinsko vrednost in je cenjena na okoli 40.000 din. V juniju je bil ves zaklad še v blagajni, te dni pa so domači opazili, da je izginil.

* **Usnje so ukradli.** V skladišču šoštanske železniške postaje je bila precejšnja množina usnja Woschnaggove tvornice, pripravljenega za izvoz v razne kraje. Ko pa je te dni zjutraj prišel v skladišče skladiščnik Pejovnik, je opazil, da manjkajo trije zavoji usnja. V kotu stoječi sod z vinskim moštom je bil odprt, pod sedom pa mlaka. Bilo je jasno, da se je izvršila tatvina. Obveščeno je bilo orožništvo, ki je s pomočjo železniških uslužbencev začelo preiskovati okolico postaje. In res so ukradeno usnje kmalu našli. V bližini stoji lesena baraka, katero uporablja občina kot shrambo za orodje. Pogledali so tudi tja in našli vse tri zavoje pogrešanega usnja. Bili so pokriti s papirjem in cunjami. Tja so jih znosili tatovi, ki so jih pozneje hoteli odnesti domov ali na varnejše skrivališče. Preiskava pa jih je prehitela. Vina pa je manjkalo 50 litrov. Ali so si tatovi kar v skladišču napravili nočno gostijo ali pa so vsega odnesli s seboj še ni dognano. Verjetno je, da ga je precej izteklo iz sode.

* **Tri cerkve oropane.** Skofija v Sibeniku je prejela poročilo, da so bile na področju okraja Biograda na morju tri cerkve oropane, in sicer v Pašmanu. Tkonu in v cerkvi frančiškanskega samostana v Kraju pri

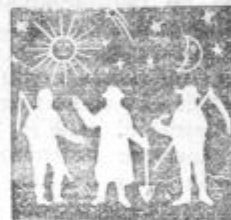
Tkonu. Vse tri vlome je zagrešila najbrž ena in ista vlomilska tolpa.

* **Vlom v učiteljevo stanovanje.** Učitelj g. Vanič Viljem v Boštanju ima smolo. V enem letu so ga dvakrat obiskali vlomilci in mu odnesli skoro vse obleke in perilo, radijski aparat in še mnogo drugih stvari. Lani so mu napravili škode za 8.000 din, letos pa 10.000 din. Varnostna oblastva v Radni so ukrenila potrebno, da pridejo vlomilci čim prej v roke pravice. Splošno se domneva, da so vlomilci domačini, ki so jim razmere v stanovanju učitelja Vaniča dobro znane.

* **Begunova usoda.** Pred tremi leti je pobegnil preko meje 31letni Franc Zorec, ki je služil pri vojaki v Kruševcu. Vojški begun je tri leta živel v Nemčiji, dokler ga niso nemška oblastva izgnala in izročila naši državi.

* **Dva dolgoprstna potepina.** V okolici Medvoda je bilo oni dan več vlovov, ki jih imata na vesti neki Aljančič in Čerin. Vlomilca sta najprej vdrala v samotne hiše v škofjeloških hribih, nato sta pa prišla v dolino, kjer sta vdrla v hišo Ivane Bečanove v Seničici. Odnesla sta vrečo moke, šest litrov žganja in električno svetilko. Stikala sta tudi za denarjem in obleko, pri tem sta pa preveč ropotala in ju je čul hlapec. Ko se je ta pojavil na pragu, sta vlomilca brž skočila skozi okno in zbežala v noč. Aljančič in Čerin sta vlomila tudi v hišo posestnika Ivana Kosca na Golem brdu nad Medvodami, kjer sta odnesla siv površnik, nekaj perila, britev in hlače.

* **Vlomilski klatež je Ivan Unučič,** pristojen v občino Škocijan na Dolenjskem, rojen pa v Nemčiji. Najprej je pričel krasti okrog Kostanjevice, kjer je vlomil v več hiš. Zdaj pa je spet na delu v krški okolici, kjer je nakradel pri raznih posestnikih mnogo obleke, perila, precej gotovine in nekaj dragocenosti. Tatinski plen je odnašal k neki ženski v Zagreb, zato so ga lovili tudi zagrebški detektivi. Te dni pa se je zlikovec pojavil v Brezju nad Leskovicem, kjer je vdrl v hišo posestnice Jožefe Rožanove in odnesel razno obleko, perilo, nahrbtnik in nekaj gotovine.

VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1939

* Kaj pa uradnik, pri katerem je kupila vozni listek?

* Prav tako ni mogel niti slutiti, da je bila mlada ženska s kmečko ruto na glavi Vera. Jaz sem se peljal z njo do Ljubljane. Ko ste me vi, gospod policijski nadzornik, drugo jutro posetili, sem še spal, ker sem se šele zjutraj vrnil iz Ljubljane. Iz Trsta bi se potem z Verjo odpeljala v Ameriko. Dogovorila sva se tako, da bi se sestala šele na parniku »Veroni«.

* Zakaj pa ne prej?

* Ker sva se hotela izogniti vsega, kar bi moglo dovesti do odkritja našinega bega. Zdaj pa nesrečnica čaka v Trstu name!

Mirko je planil pokoncu in začel obupno viti roke.

* Le bodite mirni... No, povejte mi, kako se imenuje tržaški hotel, v katerem prebiva. Bom tjakaj brzojavil.

* Ne vem.

* Vam ni nič pisala ali pa brzojavila?

* Ne, nič!

* Seveda, ker ni mogla, je trdo rekel sodnik, »ker je ležala mrtva v vodi, ker je vaša zgodba od konca do kraja zlagana. Res, prav bujno domišljijo imate in bi znali pisati odlične romane. Vaši zgodbi bi moglo verjeti le mnogo lahkovernejše občinstvo, kakor smo mi.«

* Vi mi ne verjamete? Prisegam vam...

* Molčite. Ne nakopljate si s krivo prisego še novega zločina na grbo! ga je nahrulil preiskovalni sodnik.

* Nikakega zločina nisem storil, Bog mi je priča! je vzkliknil Mirko.

* Ne tajite še dalje! Vaša obžalovanja vredna žrtev leži tam v mrtvašnici! je nadalje-

val sodnik

* Truplo ki ste mi ga pokazali, ni Verino. Ona živi. Ugonobili pa jo boste, če me boste še dalje obdržali v zaporu.

Ves onemogel se je Mirko zgrudil na tla. Silno razburjenje in dolgotrajni post v zaporu sta mu izčrpala moči.

Ko se je Mirko Jug spet ozavestvil, se je znašel v samotni celici, ki je bila le malo razsvetljena.

8.

* Ali je gospod preiskovalni sodnik doma? je vprašal ravnatelj Košutnik čedno oblečeno služkinjo, ki mu je bila odprla vrata Rutarjevega stanovanja. Služkinja je prikimala in vprašala prišleca, koga naj javi gospodu sodniku.

* Recite mu, da se želi od njega posloviti ravnatelj Košutnik, ki ga ne namerava dolgo časa motiti, je odvrnil Košutnik ljubeznivo in stopil v lepo opremljeno sobo.

V naslednjem trenutku so se odprla druga vrata in vstopil je preiskovalni sodnik Rutar, pozdravil živahno gosta ter ga povedel v svojo delovno sobo.

Komaj se je Košutnik vsedel, je prišla služkinja z vinom in kozarcema. Rutar je nallil in ponudil pijačo.

* Prvič imam čast, pozdraviti vas v svoji hiši, je rekel sodnik, in če sem služkinjo prav razumel, boste za dalje časa odsotni. Rekla mi je, da ste se prišli posloviti.

* Tako je, je odgovoril ravnatelj z resnim obrazom in žalostnim glasom. Saj razumete, da po tem žalostnem dogodku nima moja družina več obstanka na Gozdniku.

Dalje prihodnjič.

* Hude preglavice dela: orožnikom pobegli kaznjenež Jože Bradeško. Zadnje tedne se je skrivaj v hribih nad Polhovim Gradcem, zdaj je pa krenil v Poljansko dolino in v Zmuncu vdrl v čebelnjak čevljarja Franca Križnička. Poprej je poizkušal vlomiti v neko drugo hišo, kjer ga je pa prepodil pes. V Križniškovem čebelnjaku je razmetel precej satja in se očitno lačen nasrkal medu, ki ga je gospodar pustil čebelam za zimsko hrano. Pred odhodom je Bradeško narisal s kreda na leseno steno čebelnjaka mrtvaško glavo in spodaj pripisal: Bradeško vas pozdravlja.

* Nevaren vlomilec prijet v Ljubljani. Ljubljanska policija je aretirala bivšega pekarskega pomočnika Josipa Turnerja iz Dobrovnika pri Dolnji Lendavi, ko se je pravkar pripravil na vlom v neko trgovino in trafiko. Turner je priznal dve vrste večjih vlomov v Mariboru, Celju, Ljubljani. Na dan pa bodo prišli kakor kaže še nekateri njegovi grehi v Zagrebu in po drugih večjih mestih.

* Med večerno molitvijo sta bila okradena. Janez Lušnik in Roman Ambrož v Janzevskem vrhu pri Sv. Lovrencu na Pohorju sta bila zatopljena v večerno molitev, ko se je neopazno vtihotapil v njuno stanovanje zlikovec in jima odnesel obleko, čevlje in druge reči. Orožniki poizvedujejo za storilcem, ki so mu že na sledu.

* Prosil je za podaljšanje kazni, da bi lahko umrl v ječi. Te dni je bil v Mariboru obsojen 83 letni požigalec Anton Kocbek na tri mesece strogega zaporja. Ko so razglasili sodbo, je Kocbek prosil sodnika, naj bi mu prisodil čim daljšo kazen, ker ne ve kam na stara leta. Zda se mu je izpolnila njegova želja in je Kocbek v ječi umrl.

* Drzen rop v Kandiški dolini. Povše Franc iz Kostivnice se je pozno zvečer vračal s sejma. Večji znesek denarja je oddal nekemu upniku, domov je nesel manjši znesek in v zavitku nekaj novega perila in obleke. Naenkrat pa je planil vanj neznanec in zahteval denar. Povše se je močno prestrašil in zatrdil, da nima denarja. Tujec pa je vrgel Povšeta po tleh, pokleknil nanj, izvlekel iz žepa dolg kuhinjski nož in mu zagrozil, da ga bo pri priči zaklal, če se le premakne. Povše si niti dihati ni upal. Napadalec mu je pobral denar, uro in drugo ter izginil v noč. Prestrašeni mož je tekel domov in prijavil dogodek orožnikom. Na sumu imajo nekega fanta iz okolice, ki je dajal prijateljem za pijačo. Fant je bil že večkrat v zaporih.

* Delavec je ustrelil dekle. Tvorčniški delavec Janez Vilman, mlad fant iz Borovlj pod Koroško Belo, je bil v nedeljo zvečer z Marijo Jekovčevico z Jesenic in z večjo družbo v Mulejevi gostilni. Družba je šla pozno zvečer na Vilmanov dom v Borovljah in so bili še naprej veseli pri pijači. Zdajci pa je Vilman kar na lepem segel pod odedo, potegnil izpod nje revolver in ustrelil Jekovčevico. Zadel jo je v srce in v četrto uro je Jekovčeva izdihnila. Vilman se je na policiji delal, kakor da se ni ničesar več spominjal. Vilman je bil svoj čas ualuzben v Martinarni. Možno je, da je Vilman strašno dejanje izvršil v trenutni zmedenosti. Odkar se je bilo pri delu v železarni opekel in je pohabljen, je vedno nekoliko potrta.

* Zeno je devetkrat zabodel. V brežiški bolnišnici leži vsa onemogla posestnica Marija Lapuhova iz Brezine pri Brežicah. Lastni mož Jože jo je, ko je prikolovratil pijan domov, zabodel z nožem trikrat v glavo, trikrat v prsi in trikrat v levo roko. Na vpitje otrok in ranjene matere so ritekli sosedje in ukrotili podivjanega moža. Ko so Lapuhovo za silo obvezali, so jo odpeljali v bolnišnico, kjer se bo morala dolgo zdraviti.

* Dva požiga v enem dnevu. Te dni kmalu po polnoči je začelo goreti pri Okornovih v Velikem Gabru. Vnelo se je s slamo krito gospodarsko poslopje. Naglo so prihiteli na pomoč gasilci in omejili požar. Zvečer pa je spet gorelo. Ogenj je nastal v svinjaku kmeta Naceta Hribarja. Prva je opazila ogenj dekla Roza Kraljeva in poklicala domače. Svinjaka je ogenj preskočil na šupo, kjer je bilo precej sena, otave, slame in detelje. Požar je uničil tudi veliko drvarnico. Pre-

iskava je vrgla sum na dekle Rozo Kraljevo, ki so jo orožniki aretirali in zaslišali. Po dolgem, mučnem zasliševanju je 19letna Roza priznala, da je hotela iz maščevanja zažgati pravi za prav. Glihovim. Ker se ji to ni posrečilo, je spravila v nesrečo druge. Vse kaže, da je Roza, ki je zaradi potepanja že bila gost zaporov, zažgala tudi iz boleznega nagnjenja do požiganja.

* Z železnim drogom ga je uhlil. 55letni delavec Franc Sutler iz Cerovca pri Rogški Slatini je šel k svoji ljubici Tereziji Galunovi pri Sv. Florijanu. Ko je stopal mimo Drogenikove hiše blizu Sv. Florijana, je prišel na vsa moč kričati in Drogenika zmerjati, češ da je on kriv, da je imel opravka z orožniki zaradi Terezije. Kmalu je privabil iz hiše Drogenika, s katerim se je začel prepirati. Ker je bil zaradi vinjenosti na vsa moč siten, je Drogenika silno razkačil, tako da je ta zarobil za železni kol in ga trikrat mahnil po tilniku. Sutler se je takoj zgrudil mrtev na tla. Orožniki so Drogenika aretirali.

* Strašna smrt pijanca. V Osijeku je 33 letni zidarski pomočnik Ivan Trajčak te dni rekel svoji ženi, da si bo končal življenje, kakor si ga ni še nihče končal. Zato je vzel steklenico bencina in šel z doma. Žena je mislila, da se je šalil, ker je bil pijan. Čez nekaj dni so pa našli blizu mesta Trajčka mrtvega. Iz suhih turščinih stebel je bil zložen grmado in polil z bencinom in zažgal, potem je skočil v ogenj. Njegovo truplo je vse ožgano. Zapustil je poslovno pismo v katerem prosi svoje otroke, naj mu oprostijo in naj nikoli v življenju ne pijejo alkoholnih pijač.

* Tuj les so prodajali. Pred sodiščem v Mariboru sta bila obsojena Anton Kop, sin prevoznika na mesec dni zaporja, 47 letni delavec Ivan Maroh pa na dva meseca strogega zaporja in izgubo častnih pravic za dve leti. Soobtožen je bil tudi 47 letni dninar Josip Belec, proti kateremu pa se je postopanje izločilo in se bo moral zagovarjati pozneje. 21 letni prevoznikov sin Anton Kop bi moral namreč voziti les za lesnega trgovca Petra Jelencja iz Pekra. Pri nakladanju lesa sta mu pomagala Josip Belec in Ivan Maroh, ki sta začela mlademu Kopu prigovarjati naj pelje les drugam, ker bo lahko zaslužil nekaj lepših stotakov. Nekajkrat je Kop res zapeljal les namesto v Pekre v Zgornje Radvanje, kjer ga je prodal raznim posestnikom po zelo nizki ceni. Lesni trgovec Jelenc pa je kmalu prišel zadevi na sled. Pri razpravi je mladi Kop priznal krivdo, skliceval pa se je na to, da sta ga k temu nagovorila Maroh in Belec, ki jima je izročil tudi del izkupička. Peter Jelenc je oškodovan za preko 4000 din.

Popotnikova torba

Tatovi konjskih repov

Zabnica, novembra.

Te dni je neznana tatinska družba porazala večjemu številu konj repe v Gostecah, Dragi, na Suhi in v Zabnici. Kolikor je dognano, je oškodovanih 12 posestnikov. Ni pa izključeno, da jih je še več. Konjske repe so kradli ljudje, ki se na ta, posej dobro razumejo, kajti bili so odrezani naravnost mostrsko. Repi so bili porezani živalim prav do korena in bo trajalo tri, štiri leta, preden bodo zrastle novi. To pa je dolga doba, zlasti še, ako imaš konja naprodaj, a konj brez repa, je na deželi manj vreden, tudi kar za tisočak manj.

Tatovi so zlahka prišli v hleve, ker ni navada, da bi se hlevska vrata zaklepala. Bolj čudno se sliši, da jih nikjer niso nagnali psi. Bržčas so tatovi pse podkupili z mesom.

Najbolj je oškodovana posestnica, Danica Kuraltova v Zabnici. Repe so porezali vsem trem njenim konjem. Tatinske goste sta imela v Zabnici tudi hleva posestnikov Pavla Logondra in Antona Siferja. V vsakem hlevu je zmanjkalo po en rep. Na Suhi so porezali repe trem konjem. Pri kmetu Hartmanu Andreju dvema živalima in pri posestniku

Andreju Pretnarju eni. Draga, vasica v zminski občini, je imela obisk pri štirih gospodarjih. Repi so bili postrizeni pri Pavlu Fricu, bivšemu zminškem županu, pri Janezu Jaku, pri Juželi Šarjevi in pri Andreju Svolskaku. Kot poslednja vas so prišle na vrsto Gostec, Porez ni so bili v Gostecah trije repi: konju posestnice Franciške Kalanove in dvema konjema bivšega župana sorška občine Franca Lušine.

Orožništvo marljivo išče zlikovce. Najti pa jih ne bo lahko, čeprav so trgovine in industrije, ki žimo kupujejo, o tatvinah obveščene. Upati je, da bodo podjetni kradljivci padli v roke pravice, kar je tembolj želeto, ker korist od ukradenega repa nikakor ni tolika, kolikratna je škoda, ki jo trpi lastnik na konju.

Otrok je zažgal viničarijo

Ivanjkovci, novembra.

Predzadnji ponedeljek zgodaj zjutraj je nastal ogenj v viničariji ljutomerske cerkvene nadarbine, oddaljene 450 m od tukajšnje železniške postaje na sredi hriba Viničarija. Je bila gotovo mnogo nad 100 let stara. Pokrita je bila s slamo in stene so bile spletene in ometane z blatom. Hlevi so bili zavoljo bližajoče se zime že s koruznico obloženi.

Tukajšnja gasilska četa je takoj nastopila in ogenj pogasila, tako da v stanovanjskem delu še strop ni pogorel. Več kot dve uri je motorka neprestano črpala vodo iz doline.

Vrednost viničarije je bila majhna in je škoda poravnana z zavarovalnico. Veliko škodo pa ima viničar, ki je imel ves živčev z zimo na podstrešju, ki je zgorelo. Žrtev ognja je nastalo tudi precej sepa.

Kakor se je ugotovilo, je zažgal polštirfletni viničarijev fantek. Deček je zgodaj vstal, prišel do vžigalnice in zažgal koruznico. Ker ni bilo blizu nikogar, ki bi ogenj pogasil, se je vžigala še viničarija.

Razbojnik je vdrl v hišo

Polzela, novembra.

V Savinjski dolini do nedavnega kronika ni zlepa zabeležila zločinov. Zadnje čase pa so vlomi in napadi kar na dnevnem redu. Tako so bili v zadnjih treh tednih zabeleženi kar trije primeri.

V Založah pri Polzei živi posestnica Franciška Vašljeva, ki je po svojih starših posedovala posestvo in dve hiši v Braslovcah izmed katerih je eno odstopila Prosvetnemu društvu. Vašljeva živi na precej samotnem kraju, kar je te dni izrabil neznan nepridiprav. Pozno ponoči je Vašljeva zaslišala ropot. Takoj si je mislila, da so vdrl v hišo vlomilci. Vstala je in poizkusila pobegniti iz hiše. V tem pa ji je neznan možak na hišnem pragu že posvetil v obraz ter s samokresom v roki zahteval denarja. Vašljeva se je ustrašila ter mu dala dve sto dinarjev. Potem mu je ponudila še hranilno knjižico, ki je pa vlomilec ni hotel sprejeti.

V tem je zaslišal ropot tudi natemnik, ki stanuje v gospodarskem poslopju. Pritekel je k hiši in pogledal skozi okno. Neznanec je dvakrat ustrelil proti oknu, k sreči pa ni nikogar zadel. Vašljeva je tedaj pobegnila iz hiše, neznanec pa je še nekaj časa brskal po hiši, nato pa izginil v noč. Orožniki so uveljavili preiskavo.

BANKA HANUCH

11 Rue Auber Paris (97)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vsi vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija št. 3064-64 - Bruxelles, Francija: št. 1117-94 Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned. Dienst; Luksemburg, št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošlremo brezplačno naša Anketa o nakupih.

Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas

Umorjenka ob Voglajni žrtev roparja

Nedavno smo poročali, da so našli v Čretu pri Celju neznano žensko umorjeno. Sprva je vse kazalo, da je bila umorjenka posestnikova žena Neža Vrbovska iz Ratanjske vasi pri Rogatcu, saj so razni ljudje in celo mož Vrbovske spoznali v sliki umorjenke Vrbovske. Toda naslednje dni se je pojavila živa in zdrava v Celju. S tem je postala zadeva še zapetnejša.

Policijski agent Rupert in orožniki iz Štor pa so v zadnjih dneh izvedeli, da je okrog 50 let stari brezposelni zlatarski pomočnik Jurij Sabukošek pogosto obiskoval posestnico Apolonijo Sovinčevno v Zepini pri Vojniku in da je imel mnogo denarja pri sebi. Te dni so šli trije orožniki iz Štor v Zepino, da bi poiskali Sabukoška v hiši Sovinčeve, ki je ločena žena in katere mož živi v Mariboru. Ko so zločinca pri Sovinčevi prijeli, so ga odvedli v Ropanovo gostilno na Ljubčini. Pri njem so našli 16.000 dinarjev. Začeli so ga zasliševati in so mu pokazali sliko umorjene ženske. Ko je Sabukošek pogledal sliko, je močno prebledel, segel v žep po mišnico in je večjo količino zaužil.

Zastrupljenega zločinca so morali prepeleti v celjsko bolnišnico, kjer so mu izprali želodec in mu rešili življenje. En orožnik je ostal pri njem v bolnišnici, ostala dva pa sta se vrnila v Zepino, da sta zaslišala Sovinčevno. V njeni hiši so našli dva kovčeka, v katerih je bilo polno ženskih oblek, ki jih je bil prinesel Sabukošek pred dnevi v hišo. Kovčega in njuno vsebino so orožniki zaplenili. Sovinčeva je izjavila, da ji je prinesel Sabukošek na praznik vseh svetnikov žensko ročno torbico, 300 din in zlato zapestno uro ter ji vse to poklonil. Obljubil

ji je, da ji bo dal v kratkem še več. V zadnjih dneh sta se večkrat pogovarjala, da pojdeti v Francijo, kjer se bosta poročila. V nedeljo poprej sta se peljala na Brezje, kjer sta bila oba pri spovedi in obhajilu.

Ko so Sabukoška dalje zasliševali, je naposled priznal, da je umoril tudi žensko, ki so jo našli v Čretu ob Voglajni. Nesrečnica je Ivanka Zakrajškova, ki je živela zadnji čas pri svoji poročeni sestrini v Rajhenburgu. S Sabukoškom se je seznanila po časopisnem oglasu, v katerem je zločinec iskal dekle, ki bi imelo 10.000 din dote. Rajnka je imela 15.000 din s seboj, ko se je sestala s Sabukoškom, ki je svojo žrtev zastrupil in ji vzel denar.

Oblastva so aretirala tudi Apolonijo Sovinčevno, ker je skrivala ukradeni denar. Sovinčeva zatrjuje, da ni imela pojma o Sabukoškovem zločinu.

Naši na tujem

Novice iz Amerike. Ameriški Slovenci so dobili novega zdravnika dr. Franca Gradiška, ki je dovršil študije na vseučilišču v Chicagu. Njegovi starši žive v Lorainu. — V Clevelandu sta umrla Marija Simenčeva, rojena Slevirjeva, stara 44 let, doma iz Strani pri Kamniku, in Andrej Možina, star 57 let, doma iz Rudnika pri Ljubljani. — V Pueblu sta preminila Eric Roje in Jože Detelj. — Palisadi je izdihnil Jože Oražem, star 47 let, doma iz Raplave pri Dobrem polju. — V Frontanacu je umrl Jože Krevs, doma iz Briške vasi pri Mirni peči, v Silvisu pa Franc Pencar. Padel je po stopnicah in se ubil. Star je bil 52 let in doma iz Čerovega loga pri St. Jerneju. — V St. Louisu je umrl Ignac Trost, star 60 let, doma iz Ložic nad Vipavo.

ko je nato še vrgel na ogenj. Ko pa je to storil, je radio razglasil, da je njegova srečka zadela milijon. Lahko si mislite, kako je bilo možu v tem trenutku pri srcu.

Za smeh in kratek čas LAŽNIVCA

Tinček in Tonček gledata na stolp župne cerkve.

Tinček: »Ali vidiš muho na križu?« Jaz jo dobro vidim!

Tonček: »Jaz je pa ne vidim, slišim pa, kako brenči!«

HUDA KAZEN

Prijatelj sreča prijatelja, ki se vrača iz zapora: »Zakaj so te zaprli?«

Tinček: »Videl sem na tleh kes stare vrvi in jo pobral.«

Prijatelj: »Zato so te zaprli?«

Tinček: »Da, zato. Imel sem pač smolo. Po naključju je bila na vrvi privezana krava...«

Radio Ljubljana

od 20. do 27. novembra

Nedelja, 20. novembra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.15: Prenos cerkvene glasbe šolske službe božje iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Radijski šramel. 10.00: Koncert radijskega orkestra. 11.00: Solistične točke lahke glasbe (plošče). 11.15: Predavanje ob 70letnici grafične organizacije. 11.30: Pevski in orkestralni koncert društva »Grafike«. 13.00: Napovedi. 13.20: Operni spevi ob spremljevanju klavirja (Gostišč in prof. Lipovšek). 14.00: Kar želite to dobite (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba (inž. Pahor Bogdan). 17.30: Vesel popoldanski spored (Poldka Zupanova, Stanko Avgust in radijski orkester). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Razvoj naše industrije (dr. Milan Lazarevič). 19.50: Klavirski koncert: Plesi raznih dob in narodov (prof. Pavel Šivic). 20.30: Koncert (Nada Udovič-Brejčeva, prof. Lipovšek —

spremljaja in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Ponedeljek, 21. novembra: 12.00: Zvezde in zvezdniki (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravniška ura: Želodčne bolezni (dr. Božena Zajc-Lavričeva). 18.20: Nekaj hrvaških pesmic (plošče). 18.40: Ob stoletnici Avgusta Senoe (prof. Fran Vošnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: O potrebi tvorice avtomobilov v Jugoslaviji (Leon Barič, Zagreb). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Nekaj zborov (plošče). 20.30: Koncert na flauti ob sodelovanju radijskega orkestra (Filip Bernard). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Torek, 22. novembra: 11.00: Šolska ura: Rudarski otroci iz Srbije v Sloveniji (Julija Suštersičeva). 12.00: Naši pevci, naše pevke (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Šramel »Škrjanček«. 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Psihološki problemi malega naroda (prof. dr. Fran Veber). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Djura Jakšić kot slikar (prof. Branko Popović). 19.50: Dvorčak: Slovanska rapsodija (plošče). 20.20: Rosenfeld: Lorenzo de Medici, drama (izvajali bodo člani gledališča v Ljubljani). 21.00: Cimermanov kvartet. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Sreda, 23. novembra: 12.00: Valčki, polke in koračnice (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Uvertura in fantazije (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Mladinska ura: a) Prvo potovanje okoli sveta (dr. Valter Bohinec); b) Pomoč otrokom v obmejnih krajih (Pavla Kočevarjeva). 18.30: Udovičeva in Loviščeva (plošče). 18.40: Vzgojne težave (dr. Stanko Gogala). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Mestrovicve Madone (Branko Mašić, Zagreb). 19.50: Priredbeni kotichek (prof. Fran Pengov). 20.00: Samospevi Ladislava Rakovca (pri klavirju prof. Lipovšek). 20.45: Salonski kvartet. 21.30: Angleške skladbe (plošče). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emone.

Četrtek, 24. novembra: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Ivan Magister bo igral na harmoniko. 14.00: Napovedi. 18.00: Vsakemu nekaj (igral bo radijski orkester). 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Skladbe Antona Jakla (izvajal bo radijski orkester); vmes Jožek in Ježek. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Duet cifer (Mezopolits in Hebein).

Petek, 25. novembra: 11.00: Šolska ura: Naši izseljenci po Evropi (Julija Suštersičeva). 12.00: Iz naših krajev (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Zenska ura: Žena v kiparstvu (Mara Kraljeva). 18.20: Šramli igrajo (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leban). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Pogozdovanje v Jugoslaviji (dr. Josip Balen). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Koncert radijskega orkestra. 21.10: Klavirski koncert. 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 26. novembra: 12.00: Po tekočem traku plošče zdaj hitijo. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Po tekočem traku plošče zdaj hitijo. 14.00: Napovedi. 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Njels Holgersen popotoval z divjimi gosmi; povest v nadaljevanjih. b) Striček Matiček. 17.50: Pregled sporeda. 18.00: Za delopust bo igral radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Gospodarski pomen železnice Črnomelj—Vrbovsko (Janko Hafner). 19.50: Beseda k prazniku (Finžgar). 20.00: O zunanjih politikah (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Jože Vömlberger: Muhasti Amor; vesela zvočna igra iz življenja Jake Smodlake in njegovih; izvajali bodo člani radijske igralske družine; vodil bo inž. Pengov. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za dober konec (igral bo radijski orkester).

Zanimivosti

× Madžarski regent Horthy je nagovoril Slovake v srbohrvaščini. Ko je madžarski regent Horthy prijezdil v Košice, ki jih je morala Slovaška odstopiti Madžarski, je pozdravil tamošnje prebivalstvo najprej madžarski, nato pa je dejal, da ne zna slovaški in da bo zaradi tega Slovake nagovoril v srbohrvaščini. Res je nadaljeval svoj govor srbohrvaški in obljubil Slovakom, da bodo uživali v okviru madžarske kraljevine v bodoče vso jezikovno in prosvetno svobodo. Svoj govor je zaključil z zagotovilom, da bodo Madžari podprli z vsemi sredstvi razvoj slovaškega naroda.

× V Italiji so uveljavili protizidovski zakon, ki zelo omejuje pravice židov, ki ne smejo biti člani stranke, ne smejo služiti v vojski, ne smejo imeti več posestva kakor za 5000 lir vrednosti na deželi in 20.000 lir vrednosti v mestih. Ženitve med državnimi uradniki in židinjami so prepovedane. Novo priseljevanje židov je prepovedano. Oni, ki so prišli v Italijo v zadnjih 10 letih, se morajo izseliti.

× Radijska postaja na truplih kitov. V kratkem bodo radijski poslušalci lahko poslušali poročila, ki jih bo oddajala čisto svojevrstno zgrajena postaja v pokrajini okoli južnega tečaja. Tam se muči namreč nemška odprava, ki raziskuje te kraje. Ta je nalovila tudi večje število kitov. Na njihovih truplih je zdaj postavila zasilno radijsko postajo, ki bo v kratkem izpregovorila. Ta zanimiva postaja plava za ladjo. Ladja namreč vleče za seboj ulete kite.

× Zažgal je srečko, ki je zadela milijon. V Franciji tudi po radiu objavljajo izide žrebanja državne loterije. Ko je bilo te dni žrebanje, je nekdo sedel pri svojem radiu in z vso napetostjo pričakoval, kdaj bo napovedovalec razglasil, da je prav njegova srečka zadela. Tedaj pa je stopil v sobo njegov prijatelj in se začel norčevati iz njega, češ, kako je neumen, da misli na kak dobiček, ko so vendar takšni srečniki tako redki. Res je pripravil svojega prijatelja do tega, da je v jezi raztrgal svojo srečko. Na kose raztrgano sreč-

NAPISAL MIRKO BRODNIK 2

Srce v okovih

ROMAN

Branko bi se bil skoraj izdal, toda pogled na notarja ga je osvestil. »Hvala bogu ni bilo huđega. Upam, da gospodični ne bo škodovalo.«

Tisti trenutek sta stopila v sobo gospa in Kregar. Potem so sedli za mizo. Pri večerji je Kregar neprestano zatrjeval, da še ni tako dobro jedel, in delal poklone gospe, ki je vsa žarela od sreče. Notarju to ni bilo povšeči in Branku, tudi ne. Ni maral hvalisanja, čeprav je bila večerja res dobra. Razen tega pa se je še spominjal, kako je pred letom Kregar enako govoril, ob povratku pa je potem čez notarja zabavljaval. Toda molčal je. Njegove misli so se vrnile k Zori. Bog ve, ali bo lahko še govoril z njo pred odhodom? Ali je ne bodo zadržali v postelji? Kar bal se je te misli.

Po večerji so še nekaj časa ostali pri mizi. Kregar je govoril, kakor bi bil imel jezik z medom namazan. O vsem, največ pa o svojem junaštvu. Branku je bilo tega kmalu dovolj. Rekel je, da ga boli glava in je šel iz sobe.

Zunaj v veži je bilo vse prazno. Odprla je hišna vrata in stopil na prosto.

Se zmeraj ni bilo nevihte, toda Branko je čutil, da se mora kmalu vlniti. Tako soparno je bilo, da ga je kar dušilo. Hudo mu je bilo pri srcu. Počasi je stopal po dvorišču, nenadoma pa je obstal. Nad njim je bilo Zorino okno. Prav tiho je poklical. Z naglo kretnjo je odgrnila zastor.

»Počakaj, Branko.«

Nato je izginila. Kmalu je začul tihe korake na stopnicah. Ko je stopil k vratom, je stala Zora že tam.

Šla sta v vrt, in se obrnila h klopi v kotu. S ceste je svetila slabotna luč in Branko je videl njen obrazek, ki je bil še zmeraj bled, tako bled, da se je skoraj prestrašil. Sedla mu je na kolena in se privila k njemu.

»Vedela sem, Branko, da me pokličeš. Dobro sem vedela, Kje so drugi?«

»Vsi so v salonu. Kregar jim nekaj pripoveduje,« se je nasmehnil. »Tvoja mama ga je strašno rada poslušala.«

»Jaz ga ne maram. Ne vem, zakaj. Nekaj me odbija. Morda zato, ker tebe sovraži.«

»Sovraži me? Kdo ti je to rekel.«

»Nihče mi ni rekel. Srce mi tako pravi in vem, da se ne motim.«

»Utegneš imeti prav,« je rekel tiho. »Nevoščljiv mi je. Zaradi tebe. Morda naju je takrat zasledoval, ko sva se vračala s hriba.«

»Boj se ga,« je odvrnila Zora, kakor da ni čula njegovih zadnjih besed. »Nekaj mi pravi, da se ti bo poskusil maščevati.«

»Maščevati? Ne bojim se ga, čeprav je moj poveljnik. Znal se bom braniti.«

»Pazi, Branko,« je rekla boječe in naslonila glavico na njegovo lice. »Umrli bom, če se ti kaj pripeti.«

»Nikar se ne boj,« jo je tolažil, toda še zmerom je drhtela. Vroče jo je poljubil in stisnil k sebi. »Saj ne bo dolgo in vrnem se k tebi.«

Z mukjo je govoril te besede. Zdelo se mu je, da vedé laže samemu sebi in njej. Skrivnostno glas mu je prišepetaval, da je ne bo videl dolgo, dolgo, morda celo... Kakor bi hotel izbrisati te misli, je skril glavo v njenih mehkih laseh in zdrknil s čelom do njene rame.

»Žalostno bo nocoj najino slovo,« je rekel tiho. »Kar bojim se ga. Sam ne vem, kako bom mogel strpeti tam gor brez tebe.«

»Saj bom zmeraj pri tebi, Branko...«

Samo to mu je rekla, toda čutil je, da je v teh besedah vse, da je v teh besedah njena duša.

Tedaj je opazil v odprtem oknu Kregarja. Naglo je skočil pokoncu.

»Zora... Kregar me išče...«

Kakor blazna mu je padla okrog vratu.

»Branko, nikar še ne pojdi! Ostani pri meni...«

Nežno je razklenil njene roke.

»Saj se vrnem! Kmalu se vrnem.«

»Ne, ne, Branko... Vsaj poljubi me!«

Kakor bi se bil v njem utrgal vihar, jo je zgrabil in stisnil k sebi, da je skoraj zavrisnila. Poiskal je njene ustnice in jih jel poljubljati, vroče, divje, kakor poljublja le tisti, ki ve, da ga v prihodnjem trenutku čaka smrt. Na licih je čutil solze in za trenutek se mu je zdelo, da bo tudi on zajokal in izjokal vso svojo bol. Toda mahoma se je osvetil. Vedel je, da mora napraviti konec, da mora zbežati odtod, dokler ni prepozno, dokler ga ne zgrabi obup.

»Kaj ti je, Branko?« Nemo se je zazrla v njegov obraz.

»Zora!«

Vrgel se je na klop in si zakopal obraz v dlani. Čutil je drhtečo roko, ki mu je šla po laseh in po čelu. Potem je ni bilo več. Ko se je trenutek nato ozrl, je opazil belo senco, ki je hitela proti vratom.

»Zora!«

Zaman je bil njegov klic. Bela senca je izginila v temni veži.

Ko se je malo nato vrnil v salon, se je Kregar že pripravljaval na odhod. Naglo se je poslovil tudi on in oblekel svoj vojaški plašč. Na cesti je čakal voz.

Ko je šel čez dvorišče, se je ozrl na Zorino okno. Kakor prej, je tam slonela in videl je, kako je senca na zastoru krčevito drhtela v nemem joku.

Tretje poglavje

ZA FRONTO

Trije meseci so minuli, kar se je Branko vrnil na fronto. V teh treh mesecih se je dosti izpremenilo. V Rusiji je prišlo do prevrata. Rdeča zastava je zavihrala nad Kremljem in z krvjo zalila vso Rusijo. Čete, ki so bile še zmeraj na meji, so to najbolj občutile. Namestu miru, ki je prej tako dolgo vladal, so se morali zdaj skoraj vsak dan boriti in odbijati močne napade čet, ki jih je vodil slep fanatizem. Ni ga bilo dneva, da ne bi imeli izgub, ki so začele iti v stotine in tisoče.

Kakor bi rasle iz tal, so se dan za dnem pojavljale čete kozakov in ogražale sovražnika, da ni bil nikdar varen. Napadale so samotne oddelke, ki so se jih le s težavo in velikimi izgubami rešili. Na meji je za vojake nastal pravi pekel.

Tudi Branko je to čutil. Mesec dni je že bilo tako. Skoraj vsako noč. Preden je dobro zaspal, ga je prebudil krik vojakov, ki so opazili kozake. In potem pokanje pušk in strojníc in oglušujoče grmenje topov. Vsak dan. Vsako noč.

S stotnikom Kregarjem se nista dobro razumela. Ni čudo. Branko je zaslutl, da je tudi on zaljubljen v Zoro. In zdaj, ko je videl, da je odletel, da je imel Branko več sreče, zdaj se je znašal nad njim. Kjer je bilo le količkaj nevarno, tja je poslal njega, in zmeraj je imel Brankov oddelek največ izgub. Vsako najmanjšo reč mu je očitl, nič mu ni bilo prav.

V teh težkih dneh so ga tolažila le Zorina pisma. Prav danes je dobil spet eno, pa ga še ni utegnil odpreti, ker mu je bil Kregar ves čas za petami. Šele zdaj je imel priliko. Sluga Janez, ki ga je imel že kar je bil na ruski fronti, mu je pravkar povedal, da so Kregarja poklicali k štabu in da ga nekaj časa ne bo. Janezu je naročil, naj mu prinese večerjo, sam pa se je vrgel na slamnjačo in raztrgal ovitek. Naglo je preletel pismo in prebledel. Črke so mu zaplesale

pred očmi in moral je zbrati vso svojo voljo, da se je malce pomiril. Potem je planil pokoncu in še enkrat prečital pismo, to pot zbrano in s preudarkom. Zora mu je pisala:

Branko!

Težki so dnevi in noči, ko sem sama tu, daleč od tebe, daleč in sama. Ne moreš si misliti, koliko trpim. Doma ne vedo, kaj je bilo tisti večer med nama, Branko. Nikomur nočem povedati. Samo najina tajna je, in najina tajna naj ostane. Preveč sveta je najina ljubezen, da bi smel kdo zanj vedeti. Nitj materi nisem hotela povedati, čeprav nekaj slutiti in me neprestano izprašuje.

In zdaj, Branko, ti moram nekaj zaupati. Morda veš, kaj? Ko sem snoči legla v posteljo, me je obšlo. Sladka utrujenost, ki je prej nisem poznala, ki mi je bila tuja. Omotična sem postala in nekaj se je zgani- lo v meni. Zdaj vem, kaj je, Branko, in vso to noč sem molila in rotila Boga, naj me ohrani tebi in njemu, ki je na potu. Branko blagoslovi me... blagoslovi... da bi srečno pričakala trenutka, ko se izpolni, kar mora priti.

Vrni se, Branko. Zora te čaka. Čaka in hrepeni po tebi, kakor popotnik v puščavi po kapljici vode, ki ga bo rešila smrti. Vrni se, Branko, da odvedeš pred oltar svojo Zoro, ki kopni po trenutku, ko bo tvoja, samo tvoja za vselej...

Potem so se odprla vrata. Janez se je vrnil z večerjo in jo postavil predenj na mizo, ki je bila zbita iz surovih, neobtesanih desk. Branko je bil tako zatopljen v svoje misli, da ga je komaj opazil. Samo odmahnil mu je z roko, naj odide. Spustil se je na slamnjačo in si podprl glavo s pestmi. Premišljal je. Kaj naj stori? Ali bo dobil dopust v teh težkih časih, da se vrne za nekaj dni domov in obvaruje Zoro sramote? Ta misel mu je razjedala dušo kakor črv, ki ga ne more ubiti. Nemo je strmel pred se.

Zunaj je čul svoje vojake, ki so se pogovarjali. Ni jih poslušal. Čul je strele, ki so pričali, da so spet kozaki v bližini, a se ni menil zanje. Misli je samo na njo, na Zoro.

Janez je stopil v sobo. Videl je, da se Branko ni pritaknil večerje. Vprašal ga je, kaj naj stori.

»Vse skupaj odnesi,« je dejal Branko nejevoljno. Kadar se stotnik vrne, mi povej.«

»Stotnik se je pravkar vrnil,« je odgovoril Janez. »Pravijo, da bomo imeli spet opravka s kozaki.«

»Brigajo me kozaki!« je jezno zagodrnjal. »Kje je stotnik?«

»V svojem šotoru, gospod.«

Poročnik je vstal in odhitel ven. Pri vhodu se je zaletel v vojaka, ki je bil namenjen k njemu. Slišal je samo, da je zaklical za njim:

»Gospod stotnik vas želi videti.«

»Ravno prav,« si je rekel.

Še zmeraj je držal pismo v roki. Naglo ga je vtaknil v površnikov žep.

Stotnikov šotor je bil blizu, komaj trideset korakov od njegovega. Odgrnil je z naglo kretnjo plahto pri vhodu in pogledal v šotor. Stotnik ni bil sam. Nadporočnik in dva praporščaka sta bila pri njem in vsi štirje so se sklanjali na zemljevid, ki je bil razgrnjen na mizi.

»Gospod stotnik, čakam,« je rekel, ko je obstal pri vhodu.

Kregar je obrnil glavo. »Vi, Slavec? Čakal sem vas.«

»Kaj važnega? Tudi jaz bi rad nekaj govoril z vami.« Pogledal je po častnikih. »Če mogoče, na samem.«

»Dobro. Gospodje,« se je Kregar obrnil k častnikom. »Prosim vas, da naju za trenutek pustite sama.«

»Gospod stotnik,« je začel Branko, ko so častniki odšli, »za teden dni dopusta bi vas prosil. Sodim, da mi ga lahko dovolite, saj sem ga z neprestanimi napori zadnjega meseca pošteno zaslužil. In razen tega... moram ga dobiti. Nujna stvar je, ki zahteva, da jo čimprej uredim.« (Dalje.)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Marinirane ribe. Ribe očisti, dobro operi in osoli. V kozi razgrej malo olja in speci ribe dobro po obeh straneh. Pečene zloži v primerljivo posodo in pokrite postavi na hladno. V preostalo olje pa stresi dve drobno zrezani čebuli (na kilo rib dve srednje debeli čebuli), en zrezan paradižnik ali pa paradižnikove mezge, tri stroke stlačenega česna, limonovo lupinico in malo popra. Vse skupaj praži, da čebula lepo zarumeni. Nato odstavi, in ko se shladi, prilij po okusu kisa in vse skupaj mrzlo polij po ribah. Tako pripravljene ribe če stojijo na hladnem, se teden dni ne pokvarijo.

Svinjski zrezki v gorčični omaki. Svinjsko meso zreži na zrezke, jih potolci, osoli in vsak zrezek posebej pavaljaj v moki. V kozi razbeli mast, zloži noter zrezke in jih hitro popeči po obeh straneh, da porumenijo. Nato jih deni na topel krožnik in pokrite postavi na toplo. Na ostalo mast pa stresi po eno žličico drobno zrezane čebule za vsako osebo in deko moke. Ko vse skupaj zarumeni, zalij z mrzlo vodo, da dobis bolj redko omako. Ko prevre dodaj za vsako osebo žličico gorčice, premešaj, položi opečene zrezke v omako in jih počasi duši do mehkega. Po okusu še malo o

Ocvrte žemlje. Dan starim žemliam ostrgaj skorjo, jih zreži na za orst debele kose, zloži v skledo in polni z mlekom (pol litra), v katerem si raztepla dve jajci. Ko so žemlje mleko vobile, pavaljaj vsak kos zase v drobtinah in na vroči masti ocvrti. Vsak ocvrti kos pomaži s poljubno mezgo, položi drugega na drugega, deni v skledo, posuj s sladkorjem v prahu.

Zrezki s čebulo. 60 dek mesa (najbolje pljučno pečenko) razreži na štiri dele. Vsak kos potolci, osoli in na obeh straneh pavaljaj v moki. V kozi razbeli mast in na njej zrezke hitro opec. Nato jih zloži v skledo in pokrite postavi na toplo. Na ostalo mast pa stresi 2 žličici čebule. Z čebulo rumeni jo z vilicami položi na zrezke. V mast na brili eno ali dve žlici vode, ostrgaj po koži kar se je prišlo soka od zrezkov in ko prevre polij po zrezkih in dai z dušenim rižem.

Čajica v smetani. Za čest čaj vzemi četrtinko litra sladke smetane. Smetano dobro segreji v hitri ponvi. Ko je vroča vlij v smetano čest čaj in jih peci da se strdijo. Malo jih osoli po vrhu pa potresi drobno sesekljane drobnjake in dai na mizo.

Praktični nasveti

Da ostane sirovo maslo dalje časa sveže, r. Maslo sirovo maslo v litra vode in ko se je voda čisto shladila, jo vlij na sirovo maslo, in sicer toliko da je maslo z vodo pokrito. Maslo imej vedno v pokriti posodi, da ni izpostavljeno svetlobi.

Če jo naložiš v skledo škaš ali v drugo primerljivo posodo čez pa deniš čisto mokro krno. Najboljša za to je žakljevinna, ker obdrži precej časa vlago. Ko se čunja osuši, jo spet zmoliš ovij in oregni čez zelenjavo.

Emailirana kuhinjska posoda postane s časoma siva in zažgana. Ne da se več zribati. Zato je najbolje da posodo prekuhaš. V velik lonec ali kotel nališ vode. Na štiri litre vode daš pol žlice milnika (Laugenstein) ki ga dobiš v drogeriji. Ko se zmes raztopi položi vanjo posodo katero misliš prekuhati in naj vre eno uro. Nato pusti, da se shladi. Zda posodo z drobnim peskom dobro zribaj in pomaj v topli vodi.

Kadar si umivaš lase, jih dobro obriši z brisalkami, da se hitro posuše. Mokre lase česati ni dobro, posebno ne takih las ki se sami kodrajo. Če imaš pa trane kodre jih mokrih sploh ne smeš česati, ker gredo kodri narazen.

Tudi glavnik potrebuje nege. Kadar kupimo glavnik, moramo zmerom pogledati, da

Jaz moram biti v vsaki ročni torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namažati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabega vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

so zobje glavnika okrogli in ne špičasti. Vsakokrat, ko se počesemo, odstranimo lase in glavnik obrišemo s krpo, ki jo imamo zmerom v predalu poleg glavnika. Enkrat na mesec glavnik umijemo in sicer z milom in krtačico, nato ga suhega obrišemo. Če je pa glavnik narejen iz roga, ga pa ne smemo umivati z milom, ker postanejo zobje glavnika robati, ampak ga samo s suho krpo obrišemo.

Kožnate naslanjače umijesh z mlačno vodo. Suhe namaži z lanenim oljem in s suho krpo lošči. Če so pa naslanjači že odrgnjeni, jih pa tenko namaži s kremo za čevlje. Kremo vzemi v barvi usnja. Nato jih z volneno krno dobro lošči. Kremo je lahko malo temnejša kakor barva usnja.

Mali oglasi

2.500 DIN POTREBUJETE

da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite. »Anos« Maribor Orožnova ulica

300 DINARJEV

tedensko lahko vsak zasluži. Pošljite znamke za odgovor. Josip Batič, Ljubljana 7.

JESEN

OSTANKI

ZIMA

mariborskih tekstilnih tovarn, pristnobarvni, brez napak in sicer:

paket serija »R« z vsebino 16—20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in barhentov za žensko obleko, moško in žensko spodnje perilo 128 din.

reklamni paket seri »K«, vsebina 20 do 25 m boljšega flanela za moško, žensko in otroško perilo v najlepši sestavi, paket 130 din; dalje specialni paket »original Kosmos D« z vsebino 17—21 m la barhentov za ženske obleke, bluže in prvovrstnih flanelov za piščance, žensko, moško in otroško perilo za izjemno ceno 150 din.

paket serija »Z« z vsebino 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer:

»Z/1« 130 din »Z/2« 160 din »Z/3« 200 din »Z/4« 250 din »Z/5« 300 din, cela podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 din. Trgovcem popust! Vsak paket poštnine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago.

Pišite še danes Razpošiljalnici »Kosmos«, Maribor Kralja Petra trg. Oglejte si povečano zalogo in ugodne cene.

LINOLEJ,

kartolej, umetno usnje, voščeno platno, gumi tekače, avto platno nudi najceneje »OBNOVA«, F. Novak, Jurčičeva ul. 6.

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Pijte samo zdravilni

PLANINKA

ČAJ

Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana

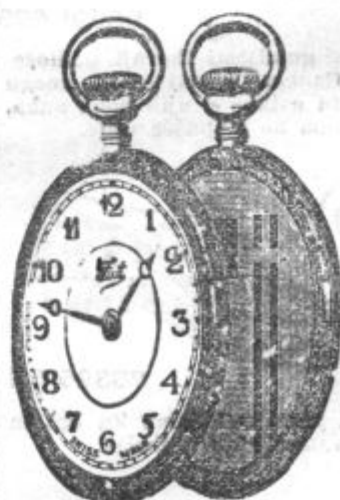
S. br. 2007-32

Hohner

Harmonike vseh tip in vrst po tovarniških cenah dobite v domu glasbe R. WARBINEK, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4 (pri Frančiškanski cerkvi)

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

Št. 62.300 Anker ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okvir s plemenito garancijo.

Din 49.50

Št. 62.301 ista, s svetiljenimi kazalci in številnicami (Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, nam ga pošlje na toj in poštnine prosto.

H. Sufner

Ljubljana 6
Letna protokollirana tovarna ur v švic.

Oglašujte v »Domovini«

JESEN JE TU -- ZIMA PRIHAJA!

Dolžnost vsakega gospodarja je, poskrbeti, da mu bo vsa družina že zdaj dobro obuta. Prinašamo majhen del svoje obilne izbire za jesen-zimo. S to obutvijo smo oskrbeli vse svoje prodajalnice.

ZA DIN 98.— ZDAJ LAHKO OBUJEMO VSO ŠTIRI-ČLANSKO DRUŽINO.

Bata

15

48322-646

Otroški gumijasti čevlji, praktični za šolarje. Podloženi s toplo flanelo.

29

78155-657

Damske gumijaste galoše s polvisoko peto. Pojačene na vrhovih in robu čuvajo obutev vlage.

39

38397-6601

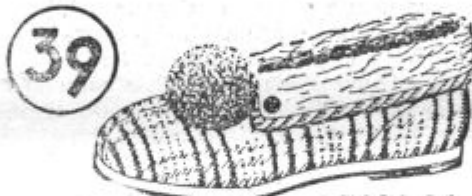
Najcenejši čevlji iz lakirane gume za dež, blato in sneg.

19

38152-651

Otrokom so galoše najbolj potrebne, kajti v njih jim ostanejo noge suhe, v šoli jih lahko sezujejo ter ne nosijo blata v hišo.

39

7026-24

Udobne, tople in elegantne copate za dame iz volnenega dubla z usnjenim podplatom in majhno peto. Okrašene so z veliko kokardo. Stanejo samo din 39.—

79

1937-48822

Oglejte si elegantne čevlje za uradnika, trgovca in obrtnika, izdelane iz boksa in neraztržnim podplatom. Prodajamo jih v črni in rjavi barvi za prav tako znižano ceno po din 79.—

39

98991-693

Otroški gumijasti škornji, podloženi s flanelo. V največjem snegu in blatu ostane v njih noga suha, ker guma ne prepušča vode.

79

2945-64636

Praktični in lepi ženski čevlji, delani iz dobrega črnega ali rjavega boksa, z usnjenim podplatom in polvisoko peto. Kljub veliki uporabljivosti stanejo samo din 79.—

99

3967-68822

Moški čevlji iz boksa, s podlogo in nepremočljivim gumijastim podplatom. Lahko jih uporabljamo pri vsakem delu in tudi njih zunanost vam dovoljuje nošenje ob vsaki priliki.

29

38325-611

Ženski gumijasti šolji. Za dež in blato vam služijo najbolje.

39

98157-651

Moške galoše iz črne lakirane gume, trpežne, udobne in poceni. V dežju in blatu varujejo noge prehlada.

Zora

9

Trajne in močne nogavice iz egiptskega bombaža stanejo din 9.—